

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 1/47

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU”**

FACULTATEA DE REZIDENȚIAT

**PROGRAM DE INSTRUIRE
PRIN REZIDENȚIAT LA SPECIALITATEA
GASTROENTEROLOGIE**

Codul specialității:0912.1.17. Durata de studii: 4 ani

Chișinău 2021

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 2/47

COORDONAT

Ministrul Sănătății, Muncii și
Protecției Sociale al RM

„_____” _____ 20__

APROB

Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”
dr. hab. șt. med., profesor universitar
Ceban Emil

„_____” _____ 20__

Programul a fost discutat și aprobat la:

ședința Consiliului de Management al Calității

din „_____” _____ 20__ proces verbal nr. _____

Vicepreședinte al Consiliului de Management al Calității,

dr. hab. șt. med., prof. univ., Cernetchi Olga _____

ședința Consiliului Facultății de Rezidențiat

din „_____” _____ 20__ proces verbal nr. _____

Decanul Facultății de Rezidențiat

dr. hab. șt. med., prof. univ., Grib Livi _____

ședința Comisiei Metodice de Profil „Medicină Internă”

din „_____” _____ 20__ proces verbal nr. _____

Președintele Comisiei Metodice de Profil

dr. hab. șt. med., prof. univ., Matcovschi Sergiu _____

ședința Disciplinei de gastroenterologie

din „_____” _____ 20__ proces verbal nr. _____

Șef disciplină, dr. hab.șt. med.,

prof. univ., Tcaciuc Eugen _____

Programul a fost elaborat de colectivul de autori:

Tcaciuc Eugen dr. hab. șt. med., prof. univ.

Turcanu Adela, dr.șt.med., conf.univ.

Proca Nicolae, dr.șt.med., conf.univ.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție:	08
Data:	21.02.2020
Pag. 3/47	

Victor Botnar dr. hab. șt. med., prof. univ

Valeriu Revenc dr. hab. șt. med., prof. univ

Liliana Gropp dr. hab. șt. med., prof. univ

Tatiana Raba dr. hab. șt. med., prof. univ

Victor Cojocaru dr. hab. șt. med., prof. univ

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 4/47

I. SCOPUL SPECIALITĂȚII

Gastroenterologia include o abordare medicală pentru prevenirea, diagnosticarea și tratamentul afecțiunilor gastro-intestinale, hepato-biliare și pancreatice.

II. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL SPECIALITĂȚII MEDICINĂ INTERNĂ:

Obiectivul principal este de a instrui rezidenții în a deveni specialiști gastroenterologi cu înaltă competență. Folosind mai multe instrumente educaționale și un curriculum divers tindem ca toți rezidenții să atingă un nivel de excelență în domeniile îngrijirii pacienților, cunoștințelor medicale, abilităților de comunicare, învățării bazate pe practici, profesionalism și practici bazate pe sisteme. O componentă cheie a acestei formări include încurajarea aptitudinilor în diagnosticul ecografic și endoscopic al bolilor digestive, precum și tratamentului atât în contextul consultării, cât și al continuității îngrijirii.

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

Activitatea de specialist gastroenterolog, va include următoarele direcții:

- De îngrijire a pacientului: să capete abilități de furnizare a unei consultații ambulatorii, precum și să recunoască indicațiile pentru spitalizarea unui pacient cu boli digestive; să obțină competențe în îngrijirea unui bolnav spitalizat; precum și să aplice toate cunoștințele teoretice și practice la patul pacientului, prin selectarea investigațiilor bazate pe cost-eficacitate, individualizarea tratamentului per bolnav și altele.

- Activitate medicală non-pacient: învățare de sinestător, utilizând literatura de specialitate reactualizată; participare la conferințe de specialitate, precum și forumuri interdisciplinare; implicare activă în cercetarea medicală; participare în elaborarea și încadrarea în proiecte medicale, elaborarea și prezentarea unor cazuri clinice la conferințele de specialitate; încadrarea în activitatea Asociației pentru Studiul Ficatului din Republica Moldova, precum și școlarizarea anuală în cadrul Școlii de Gastroenterologie și Hepatologie națională. Posibilitatea de a studia în mod formal elementele unui studiu de proiectare, analiza deciziei clinice, rezultatele și eficiența cercetării, statisticii și alte abilități necesare pentru efectuarea și evaluarea investigației clinice ar trebui să fie disponibile tuturor rezidenților.

- Activitate didactică, exprimată prin ținerea cursurilor și seminarelor pe subiectele de gastroenterologie și hepatologie studenților mediciști, precum și rezidenților gastroenterologi de anul I și II, rezidenților non-specialiști; de altfel, dezvoltarea abilității de a interconecta teoria și clinicul într-o manieră coerentă și de a prezenta și a argumenta conceptele într-un forum deschis este de neprețuit pentru o carieră de specialist.

La nivel de aplicare

- să practice gastroenterologia bazată pe dovezi;
- să aplice cunoștințele acumulate în tratamentul stărilor de urgență;
- să poată utiliza ecografia organelor interne abdominale și endoscopia digestivă superioară și inferioară;
- să analizeze rezultatele consultării altor specialiști și să le integreze în strategii de diagnostic, tratament și îngrijire pentru pacientul individual;
- să poată îndeplini mai multe roluri, inclusiv sfatul clinic medical, educația medicală, diseminarea cunoștințelor medicale.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 5/47

La nivel de integrare

Rezidentul specialist va aplica cunoștințele obținute în beneficiul pacientului. Activitatea medicală la nivel de integrare cuprinde două dimensiuni: integrarea în activitatea clinică spitalicească și cea ambulatorie

Activitatea clinică spitalicească prevede:

- Rezidentul va activa în secțiile de profil pe întreaga durată de studiu, va conduce pacienții spitalizați, va face gărzi de noapte.
- Rezidentul gastroenterolog va activa, prin rotație în secțiile de hepatologie și gastroenterologie ale Spitalului Clinic Republican.
- Va spitaliza și externa pacienții, va completa documentele specifice. Rezidentul responsabil de pacient va învăța să concluzioneze cu alți specialiști în vederea stabilirii diagnosticului corect și selectării terapiei adecvate. În activitatea sa se va conduce de standardele clinice sau protocoalele naționale și instituționale acceptate pentru un lucru mai eficient cu bolnavul.
- În anul II și III de studiu rezidenții vor deprinde și vor efectua endoscopii digestive și ecografii abdominale, la baza cursului de ecografie și cursului de endoscopie.

Activitatea clinică de ambulator prevede:

- Rezidenții vor fi implicați activ în lucrul cu pacienții din cadrul centrelor consultative și secțiile cu profil gastroenterologic din spitalele raionale.
- Vor căpăta cunoștințe în vederea structurii și funcțiilor sistemului de sănătate raional, municipal și republican,
- Rezidenții vor practica consultația pacienților de ambulator, prescrierea documentelor specifice (fișele de ambulator), vor face cunoștință cu regulile de supraveghere a pacienților cu boli ale sistemului digestiv,
- Rezidenții vor identifica rolul gastroenterologului în medierea accesului pacientului către serviciul de sănătate privat, către listele de așteptare pentru intervenții terapeutice sau diagnostice/ ori către spitalizare,
- Rezidenții vor fi implicați în screeningul persoanelor din grupele de risc pentru diverse boli hepatice sau ale tractului digestiv,
- Rezidenții vor dobândi experiență în supravegherea longitudinală a pacientului cu boala cronică hepatică sau gastroenterologică,
- Rezidenții se vor familiariza cu diferite modalități de abordare a pacientului prin utilizarea standardelor medicale în funcție de cost-eficacitate.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 6/47

III. CONȚINUTUL DE BAZĂ AL PROGRAMULUI DE INSTRUIRE LA SPECIALITATEA GASTROENTEROLOGIE

A. STRUCTURA PE ANI A PROGRAMULUI DE STUDII

Anexa 1. Structura programului de studii pe ani

Nr d/o	Denumirea modului	Anul de studii	Durata, săptămâni	Ore didactice			total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
				Curs	lucrări practice	semi-nare			
1.	Gastroenterologie	I	45	90	450	135	675	945	1620
2.	Gastroenterologie	II	27	54	270	81	405	567	972
3.	Pneumologie	II	2	4	20	6	30	42	72
4.	Ftiziologie	II	2	4	20	6	30	42	72
5.	Ecografia abdominală	II	12	24	120	48	190	252	442
6.	Stagiul practic - Gastroenterologie	III	12	-	-	-	-	432	432
7.	Cardiologie	III	6	12	60	18	90	126	216
8.	Reumatologie	III	3	6	30	9	39	63	102
9.	Nefrologie	III	2	4	20	6	30	42	72
10.	Gastroenterologie pediatrică	III	4	8	40	12	60	84	124
11.	Endocrinologie	III	4	8	40	12	60	84	124
12.	Endoscopie digestivă	III	16	32	160	48	240	336	576
13.	Gastroenterologie	IV	21	10	210	60	280	473	753
14.	Terapie intensivă	IV	4	8	40	12	60	84	124
15.	Oncologie	IV	4	8	40	12	60	84	124
16.	Hematologie	IV	4	8	40	12	60	84	124
17.	Stagiu practic - Gastroenterologie	IV	12	-	-	-	-	432	432
Total			180	340	1694	656	2710	3847	6480

Anexa 2. Repartizarea modulelor conform bazelor clinice

Nr d/o	Denumirea modului	Anul de studii	Durata, săptămâni	Baza clinică
1.	Gastroenterologie	I	45	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de gastroenterologie
2.	Gastroenterologie	II	27	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de gastroenterologie
3.	Pneumologie	II	2	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de pneumologie și alergologie
4.	Ftiziologie	II	2	Catedra Pneumoftiziologie
5.	Ecografia abdominală	II	12	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de gastroenterologie

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT**Redacție: 08****Data: 21.02.2020****Pag. 7/47**

6.	Cardiologie	III	6	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de cardiologie
7.	Reumatologie	III	3	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de reumatologie și nefrologie
8.	Nefrologie	III	2	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de reumatologie și nefrologie
9.	Gastroenterologie pediatrică	III	4	Departamentul de pediatrie
10.	Endocrinologie	III	4	Catedra de endocrinologie
11.	Endoscopie digestivă	III	16	Catedra Chirurgie, Curs endoscopie
12.	Stagiu practic - Gastroenterologie	III	12	Secțiile Gastroenterologie ale spitalelor raionale
13.	Hematologie	IV	4	Departamentul Medicină Internă, Disciplina de hematologie
14.	Oncologie	IV	4	Catedra de Oncologie
15.	Terapie intensivă	IV	4	Catedra Anesteziologie și Reanimatologie nr. 2
16.	Stagiu practic - Gastroenterologie	IV	12	Secțiile Gastroenterologie ale spitalelor raionale

B. PLANUL TEMATIC AL CURSURILOR, SEMINARELOR ȘI A LUCRĂRILOR PRACTICE PE ANI DE STUDII

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
Anul I							
Modul de specialitate: GASTROENTEROLOGIE							
	Organizarea serviciului de gastroenterologie/ hepatologie în Republica Moldova. Aspecte socio-economice ale gastroenterologiei/ hepatologiei.	2	10	3	15	21	36
	Metode clasice și moderne de examinare a pacientului gastroenterologic	2	10	3	15	21	36
	Aspecte de structura și funcționalitate a tractului digestiv (anatomie, fiziologie și patofiziologie). Evaluarea clinico-paraclinică a bolnavului gastroenterologic. Metode de laborator și instrumentale de diagnostic.	2	10	3	15	21	36
	Afecțiunile funcționale a esofagului.	2	10	3	15	21	36
	Afecțiunile organice ale esofagului.	2	10	3	15	21	36
	Gastrita acută și cronică	2	10	3	15	21	36
	Ulcer peptic stomacal și duodenal	2	10	3	15	21	36
	Dispepsia funcțională	2	10	3	15	21	36
	Enteropatia glutenică	2	10	3	15	21	36
	Afecțiunile acute și cronice ale căilor biliare	2	10	3	15	21	36
	Afecțiunile vezicii biliare	2	10	3	15	21	36

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT**Redacție: 08****Data: 21.02.2020****Pag. 8/47**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	Pancreatopatia cronică	2	10	3	15	21	36
	Metodele de evaluare al pancreasului	2	10	3	15	21	36
	Afecțiunile intestinului subțire	2	10	3	15	21	36
	Afecțiunile intestinului gros	2	10	3	15	21	36
	Bolile inflamatorii intestinale	2	10	3	15	21	36
	Metodele de evaluare a tubului digestiv inferior	2	10	3	15	21	36
	Afecțiunile digestive în sarcină	2	10	3	15	21	36
	Stările de urgență în gastroenterologie	2	10	3	15	21	36
	Nutriția în bolile digestive	2	10	3	15	21	36
	Ficatul – entitate structurală și funcțională	2	10	3	15	21	36
	Metodele de evaluare ale ficatului	2	10	3	15	21	36
	Icterul și hiperbilirubinemia	2	10	3	15	21	36
	Hepatita cronică virală B, C, D	2	10	3	15	21	36
	Hepatita autoimună	2	10	3	15	21	36
	Hepatita medicamentos-indusă	2	10	3	15	21	36
	Boala Wilson	2	10	3	15	21	36
	Hemocromatoza ereditară	2	10	3	15	21	36
	Deficiența de alfa-1 antitripsină	2	10	3	15	21	36
	Colangita biliară primară	2	10	3	15	21	36
	Colangita sclerozantă primitivă	2	10	3	15	21	36
	Colangita autoimună	2	10	3	15	21	36
	Manifestări digestive în bolile reumatice	2	10	3	15	21	36
	Boala ficatului gras metabolic-asociat	2	10	3	15	21	36
	Boala ficatului gras alcoolic	2	10	3	15	21	36
	Hepatita alcoolică	2	10	3	15	21	36
	Ciroza hepatică – clinică și metode de diagnostic	2	10	3	15	21	36
	Ciroză hepatică – complicații	2	10	3	15	21	36
	Ciroză hepatică – principii de tratament	2	10	3	15	21	36
	Ciroză hepatică și sindromul hepato-renal	2	10	3	15	21	36
	Ciroză hepatică – peritonita bacteriană spontană	2	10	3	15	21	36
	Ciroză hepatică – encefalopatie hepatică	2	10	3	15	21	36
	Total ore modul	90	450	135	675	945	1620

Anul II**Modul de specialitate: GASTROENTEROLOGIE**

	Colita cronică – diagnostic diferențial	4	20	6	30	42	72
	Diaree cronică – diagnostic diferențial	4	20	6	30	42	72
	Constipația cronică. Diagnostic diferențial	2	10	3	15	21	36
	Sindromul de greață și vomă. Diagnostic diferențial	2	10	3	15	21	36
	Meteorismul abdominal și distensia abdominală	2	10	3	15	21	36

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENTIAT**Redacție: 08****Data: 21.02.2020****Pag. 9/47**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
	Intoleranța alimentară primară și secundară	2	10	3	15	21	36
	Pancreatita cronică – standarde de diagnostic și tratament	4	20	6	30	42	72
	Boala Whipple.	2	10	3	15	21	36
	Sindromul de malabsorbție – diagnostic diferențial	4	20	6	30	42	72
	Ischemia intestinală acută și cronică.	4	20	6	30	42	72
	Durerea abdominală cronică – diagnostic diferențial	4	20	6	30	42	72
	Sindromul de hipertensiune portală	4	20	6	30	42	72
	Hemoragia digestivă superioară	4	20	6	30	42	72
	Hemoragia digestivă inferioară (aspecte medicale).	4	20	6	30	42	72
	Formațiunile hepatice. Cum să abordăm pacientul	4	20	6	30	42	72
	Metodele de evaluare noninvazivă a fibrozei hepatice	2	12	3	15	21	36
	Total ore modul	54	252	81	405	567	972

Modul conex: PNEUMOLOGIE

1.	Abordarea pacientului cu boli ale sistemului respirator. Metode de examinare clinică și paraclinică. Clasificările bolilor sistemului respirator și principiile de formulare a diagnosticului în pneumologie.	1	5	1	7	10	17
2.	Sindromul mediastinal.Sindromul de detresă respiratorie a adultului.	1	5	2	8	11	19
3.	Fibroza chistică. Pneumopatiile interstițiale idiopatice și secundare.	1	5	1	7	10	17
4.	Sindromul cavitat. Supurațiile bronhopulmonare (abcesul, bronșiectaziile).	1	5	2	8	11	19
	Total ore modul	4	20	6	30	42	72

Modul conex: FTIZIOLOGIE

	Depistarea tuberculozei (Screening-ul TB). Depistarea pasivă.Screening-ul sistematic pentru TB activă (depistarea activă a TB).Examinarea grupelor cu risc sporit de îmbolnăvire de tuberculoză; examinarea grupelor periclitante. Persoanele care necesită vigilență sporită privind tuberculoza, managementul.	-	3	1	4	6	10
	Diagnosticul tuberculozei.Istoricul medical. Evaluarea clinică a bolnavului suspect. Algoritm de diagnostic al tuberculozei. Examenul radiologic. Examenul sputei pentru identificarea <i>Mycobacterium tuberculosis</i> . Realizarea și	1	3	1	5	6	11

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 10/47

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
	evaluarea critică a examenelor complementare.						
	Clasificarea clinică a tuberculozei. Caracteristica procesului tuberculos. Fazele procesului tuberculos. Complicațiile tuberculozei. Sechelele posttuberculoase.	-	3	1	4	6	10
	Tuberculoza primară. Primoinfecția tuberculoasă latentă.	-	3	1	4	6	10
	Tuberculoza pulmonară nodulară și diseminată.	1	3	1	5	7	12
	Tuberculoza pulmonară infiltrativă și fibrocavitară	1	3	1	5	6	11
	Pleurezia tuberculoasă.	1	3	1	5	6	11
	Tuberculoza asociată cu maladiile tractului gastro-intestinal.	-	3	1	4	7	11
	Măsuri de prevenire și combatere a tuberculozei conform strategiei DOTS. Programul Național de combatere a tuberculozei.	-	3	1	4	7	11
	Tuberculoza extrapulmonară.	1	3	1	5	6	11
	Total ore modul	4	20	6	30	42	72
Modul de specialitate: ECOGRAFIA ABDOMINALĂ							
	Fizica ultrasunetelor. Echipamente folosite în ecografie, pornirea aparatului, selectarea transductoarelor. Reglarea parametrilor tehnici ai imaginii.	2	10	3	15	21	36
	Artefacte întâlnite în ultrasonografie. Optimizarea imaginii și reducerea artefactelor. Măsurători pe imagine. Salvarea imaginii. Semiologia ultrasonografică de bază. Structura și redactarea unui buletin ecografic.	2	10	3	15	21	36
	Ficatul: identificarea organului, vizualizarea principalelor elemente anatomice (hilul hepatic, patul veziculei biliare, ligamentul rotund, lobii și segmentele); precizarea raporturilor anatomice cu organe învecinate.	2	10	3	15	21	36
	Sistemul venos port (evidențierea și măsurarea elementelor componente (vena portă, vena mezenterică superioară, vena splenică).	2	10	3	15	21	36
	Căile biliare (evidențierea și măsurarea căilor biliare intrahepatice (ductul hepatic drept și stâng) și extrahepatice). Colecistul (evidențierea colecistului, identificarea componentelor anatomice, măsurarea lumenului și	2	10	3	15	21	36

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 11/47

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
	pereților, identificarea raporturilor anatomice principale).						
	Pancreasul (evidențierea pancreasului (cu elemente anatomice importante), identificarea capsulei pancreatice și a țesutului grăos peripancreatic, identificarea organelor cu care pancreasul intră în raport direct).	2	10	3	15	21	36
	Splina (identificarea și măsurarea splinei, vizualizarea hilului, precizarea elementelor vasculare component, identificarea organelor cu care splina intră în raport).	2	10	3	15	21	36
	Aorta (identificare în secțiuni longitudinale și transversal, identificarea vaselor emergente de pe peretele anterior și pereții laterali, precizarea raporturilor aortei abdominale	2	10	3	15	21	36
	Vena cavă inferioară (identificarea vasului în secțiuni longitudinale și transversal, identificarea vaselor emergente, precizarea raporturilor anatomice); țesutul adipos retroperitoneal (identificare și caracterizare).	2	10	3	15	21	36
	Rinichii (evidențierea și măsurarea rinichilor în secțiuni perpendicular, identificarea elementelor componente (parenchim- evaluare, măsurare; sinus; aparat pielo-caliceal, evaluare); identificarea ureterului.	2	10	3	15	21	36
	Ascita. Reperle ecografice. Aprecierea volumului ascitei.	2	10	3	15	21	36
	Tubul digestiv (identificarea segmentelor accesibile ultrasonografiei (esofag abdominal, stomac, duoden, intestin subțire și gros), măsurarea pereților, evaluarea conținutului.	2	10	3	15	21	36
	Total ore modul	24	120	48	190	252	442
ANUL III							
Modul de specialitate: GASTROENTEROLOGIE							
	Metode de diagnostic în bolile esofagului	4	20	6	30	42	72
	Esofagita. Diagnostic diferențial	4	20	6	30	42	72
	Esofagul Barrett. Strategii de supraveghere și tratament.	4	20	6	30	42	72
	Metode de diagnostic în bolile inflamatorii intestinale	4	20	6	30	42	72

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 12/47

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	Principii de tratament individualizat în bolile inflamatorii intestinale	4	20	6	30	42	72
	Total ore modul	20	100	30	150	210	360
Modul conex: CARDIOLOGIE							
	Abordarea pacientului cu patologie cardiovasculară. Incidența patologiilor inimii și vaselor, mortalitatea prin boli cardiovasculare.	-	3	2	5	8	13
	Metode de examinare clinică și paraclinică. Metode contemporane de investigații paraclinice.	-	3	2	5	8	13
	Cardiologia preventivă.	1	3	2	6	8	14
	Hipertensiunea arterială primară.	1	3	2	6	8	14
	Hipertensiunea arterială secundară	1	3	2	6	8	14
	Insuficiența cardiacă acută.	1	3	2	6	8	14
	Insuficiență cardiacă cronică	1	3	2	6	8	14
	Cardiopatia ischemică. Angina pectorală stabilă.	1	3	1	5	8	13
	Sindroame coronariene acute. Angina instabilă.	1	3	2	6	8	14
	Infarctul miocardic acut.	1	3	2	6	8	14
	Tulburări de ritm și conducere.	1	3	3	7	8	15
	Tromboembolismul pulmonar.	1	3	1	5	8	13
	Șocul cardiogen.	1	3	1	5	8	13
	Moartea subită cardiacă.	1	3	1	5	8	13
	Bolile aortei (anevrismul disecant, aortite).	1	3	2	6	8	14
	Cardiopatiile.	1	3	2	6	8	14
	Cordul și sarcina.	1	3	2	6	8	14
	Cardiologia intervențională și transplantul cardiac. Principii generale	1	3	2	6	8	14
	Total ore modul	12	60	18	90	126	216
Modul conex: REUMATOLOGIE							
	Febra reumatismală acută. Artita reumatoidă	1	3	1	5	7	12
	Lupusul eritematos sistemic. Sclerodermia sistemică	1	3	1	5	7	12
	Miopatiile inflamatorii. Boala mixtă a țesutului conjunctiv	1	3	1	5	7	12
	Vasculitele sistemice.	1	3	1	5	7	12
	Spondiloartropatiile seronegative.	1	3	1	5	7	12
	Artropatiile microcristaline.	1	3	1	5	7	12
	Total ore modul	6	30	9	39	63	102
Modul conex: NEFROLOGIE							
	Sindroamele renale. Insuficiența renală acută	1	5	2	8	12	21
	Nefropatii glomerulare.	1	5	2	9	12	21

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 13/47

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
	Nefropatii tubulointerstițiale.	1	5	2	9	12	21
	Boală cronică renală.	1	5	2	9	12	21
	Total ore modul	4	20	6	30	42	72
Modul conex: ENDOCRINOLOGIE							
	Diabetul zaharat.	2	3	2	7	10	17
	Comele diabetice.	2	3	2	7	10	17
	Bolile hipotalamo-hipofizare.	2	3	2	7	9	16
	Bolile tiroidei.	2	3	2	7	10	17
	Patologiile paratiroidiene, osteoporoza.	2	3	2	7	8	15
	Patologiile suprarenalelor.	2	3	2	7	8	15
	Bolile gonadelor.	2	3	2	7	9	16
	Obezitatea și subnutriția.	2	3	2	7	10	17
	Aspectul exterior al pacienților cu diverse boli endocrine.	-	3	1	4	10	14
	Total ore modul	16	27	17	60	84	144
Modul conex: GASTROENTEROLOGIE PEDIATRICA							
	Particularitățile antomo-fiziologice ale tractului gastrointestinal și hepato-biliar la copii. Semiologia patologiei cronice digestive la copii. Metodele contemporane diagnostice în gastroenterologia pediatrică la copii.	1	3	2	6	9	15
	Sindroamele de bază gastroenterologice la copii: voma, diareea, durere abdominală non-chirurgicală. Deregările funcționale digestive la copii, ROMA IV, 2016	1	3	2	6	9	15
	Icterul fiziologic, patologic la copilul mic și mare.	1	3	2	6	9	15
	Hepatitele cronice virale B,C,D la copii, hepatitele perinatale. Particularitățile diagnostice și terapeutice în viziunea ESPGHAN.	1	3	2	6	9	15
	Maladiile metabolice ereditare cu implicarea ficatului. managementul diagnostic și terapeutic.	1	3	2	6	8	14
	Sindromul de malabsorbție la copii: intoleranța la lactoză, proteinele laptei de vaci, alergiile alimentare. Boala celiacă. managementul diagnostic și terapeutic la copii conform ESPGHAN	1	3	2	6	8	14
	Afecțiunile cronice ale intestinului la copii: CU, Boala Crohn. Managementul diagnostic și terapeutic la copii conform ESPGHAN	1	3	2	6	8	14
	Insuficiența pancreatică endocrină și exocrină la	1	3	2	6	8	14

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 14/47

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	copii . Diagnosticul si principiile terapeutice la copii.						
	Dereglarile de nutritie, calcularea ratiei nutritionale, corectiile dereglarilor nutritionale la copii. Aspecte dietetice ale copilului sanatos si principiile corectiilor dietetice in gastroenterologia pediatria	1	3	2	6	8	14
	Hemoragiile digestive superioare si inferioare la copii cu patologie cronica digestiva, principii de triere, management diagnostic si terapeutic. Acidoza metabolica si principiile de corectie la copii. principiile terapiei infucionale la copiii cu patologie digestiva.	1	3	2	6	8	14
	Total pe modul	8	40	12	60	84	124
Modul de specialitate: ENDOSCOPIA DIGESTIVĂ							
	Principii generale in endoscopia tractului digestiv: notiuni de baza, aspecte de anatomie, topografie a tubului digestiv, elemente de histologie a tubului digestive	2	7	6	15	21	36
	Endoscopul – elementele structural, principia de functionalitate, selectarea endoscopului, introducerea si manopera in sine, pregatirea pacientului pentru endoscopia digestiva superioare si inferioara	2	7	6	15	21	36
	Videocolonoscopia, capsula enetroscopica	2	7	6	15	21	36
	Indicatii si contraindicatii pentru endoscopia digestive superioara si inferioara	2	7	6	15	21	36
	Aspecte endoscopice caracteristice maladiilor esofagului. BRGE. Esofagite-clasificare endoscopica	2	7	6	15	21	36
	Varice esofagiene. Aspecte endoscopice și noțiune de scleroterapie, ligaturare	2	7	6	15	21	36
	Aspecte endoscopice caracteristice maladiilor stomacale: Gastrita, Ulcer stomacal. Gastropatia portal- hipertensiva	2	7	6	15	21	36
	Duodenopatii	2	7	6	15	21	36
	Polipii tubului digestive superior (gastriici, esofagieni)	2	7	6	15	21	36
	Aspecte endoscopice caracteristice maladiilor intestinului gros: Colita ulcerative, Boala Crohn	2	7	6	15	21	36
	Sigmoidoscopie, colonoscopie. Indicații	2	7	6	15	21	36
	Polipi intestinali. Polipectomie endoscopica	2	7	6	15	21	36

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT**Redacție: 08****Data: 21.02.2020****Pag. 15/47**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
	Hemostaza endoscopică	2	7	6	15	21	36
	Tumorile tubului digestiv superior	2	7	6	15	21	36
	Tumorile tubului digestiv inferior	2	7	6	15	21	36
	Diverticuli esofagieni. Diverticuli intestinali	2	7	6	15	21	36
	Total ore modul	32	160	48	240	336	576

Anul IV**Modul de specialitate: GASTROENTEROLOGIE**

1.	Achalazia cardiei. Spasmul esofagian difuz	2	8	8	18	25	43
2.	Esofagiata eozinofilică	2	8	8	18	25	43
3.	Esofagita virală	2	8	7	17	24	41
4.	Hernia hiatală	2	8	7	17	25	42
5.	Diverticuli esofagieni	2	8	7	17	25	42
6.	Boala Menetrier	2	8	7	17	25	42
7.	Sindromul Zollinger-Elison	2	8	8	18	25	43
8.	Gastropatia atrofică. Metode de supraveghere și conduită terapeutică	2	8	8	18	24	42
9.	H.pylori și MALT-limfomul	2	8	8	18	24	42
10.	H.pylori și antibioticorezistența	2	8	8	18	24	42
11.	Disfuncțiile vezicii biliare	2	8	8	18	25	43
12.	Sindromul postcolecistectomic și disfuncțiile sf.Oddi	2	8	8	18	25	43
13.	Durerea biliară. Metode de diagnostic	2	8	8	18	25	43
14.	Afecțiunile organice ale căilor biliare	2	8	8	18	25	43
15.	Tumorile vezicii bilare și căilor biliare	2	8	8	18	25	43
16.	Tumorile neuroendocrine ale zonei pancreatoduodenale	2	8	8	18	25	43
17.	Pancreatopatia cronică. Criterii imagistice de stabilire a diagnosticului	2	8	8	18	25	43
18.	Pancreatopatia cronică. Tratamentul diferențiat și măsurile de supraveghere	2	8	8	18	25	43
19.	Tumorile intestinului subțire.	2	8	8	18	25	43
20.	Tumorile colorectale.	2	8	8	18	25	43
21.	Hiperbilirubinemiile benigne	2	8	8	18	25	43
22.	Leziunile hepatice toxice	2	8	8	18	25	43
23.	Leziunile hepatice ischemice	2	8	7	17	25	42
24.	Afecțiunile hepatice vasculare	2	8	7	17	25	42
25.	Afecțiunile hepatice focale	2	8	7	17	25	42
26.	Afecțiunile hepatice și sarcina	2	8	7	17	24	41
27.	Afecțiunile hepatice în bolile hematologice	2	8	8	18	24	42
28.	Sepsis și afecțiunile hepatice	2	8	7	17	24	41

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT**Redacție: 08****Data: 21.02.2020****Pag. 16/47**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	Total ore modul	56	224	215	495	693	1188
Modul conex: HEMATOLOGIE							
	Diagnosticul și tratamentul anemiilor ca rezultat al dereglării formării eritrocitelor.	1	3	2	6	9	15
	Diagnosticul diferențial și tratamentul anemiilor hemolitice.	1	3	2	6	9	15
	Diagnosticul și principiile de tratament al leucemiilor acute.	1	3	2	6	9	15
	Diagnosticul și principiile de tratament al leucemiilor cronice.	1	3	2	6	9	15
	Diagnosticul și diagnosticul diferențial al limfoamelor maligne.	1	3	2	6	8	14
	Dereglările hemostazei primare.	1	3	2	6	8	14
	Dereglările hemostazei secundare.	1	3	2	6	8	14
	Diagnosticul și tratamentul sindromului de coagulare intravascular diseminat.	1	3	2	6	8	14
	Diagnosticul diferențial al limfadenopatiilor.	1	3	2	6	8	14
	Diagnosticul diferențial al splenomegaliilor.	1	3	2	6	8	14
	Total ore modul	8	40	12	60	84	124
Modul conex: ONCOLOGIE							
	Tumorile esofagiene	1	3	2	6	9	15
	Tumorile stomacale	1	3	2	6	9	15
	Cancerul de colon	1	3	2	6	9	15
	Cancerul rectal	1	3	2	6	9	15
	Tumorele zonei pancreato-duodenale	1	3	2	6	8	14
	Tumorile pancreasului	1	3	2	6	8	14
	Cancerul vezicii biliare	1	3	2	6	8	14
	Cancerul căii biliare principale	1	3	2	6	8	14
	Carcinomul hepatocelular	1	3	2	6	8	14
	Principii terapeutice în oncologia digestivă	1	3	2	6	8	14
	Total pe modul	8	40	12	60	84	124
Modul conex: TERAPIE INTENSIVĂ							
	Sindromul algic.	1	3	2	6	8	14
	Insuficiența respiratorie acută.	1	3	2	6	8	14
	Insuficiența cardiovasculară acută.	1	3	2	6	8	14
	Tulburările echilibrului acido-bazic.	1	3	2	6	8	14
	Tulburările echilibrului hidroelectrolitic.	1	3	2	6	8	14
	Nutriția parenterală, enterală și combinată.	1	3	2	6	8	14
	Stările terminale.	1	3	2	6	9	15
	Comele. Managementul pacientul în stare de comă.	1	3	2	6	9	15

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 17/47

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	Șocul hipovolemic, cardiogen, distributiv, obstructiv.	1	3	2	6	9	15
	Stările septice	1	3	2	6	9	15
	Total ore modul	10	30	20	60	84	144

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 18/47

C. DESCRIEREA DESFĂȘURATĂ A MODULELOR DE SPECIALITATE LA PROGRAMUL DE INSTRUIRE

Anul I

GASTROENTEROLOGIE

PLANUL TEMATIC

Nr.	Denumirea temei
1.	Organizarea serviciului de gastroenterologie/ hepatologie în Republica Moldova. Aspecte socio-economice ale gastroenterologiei/ hepatologiei.
2.	Metode clasice și moderne de examinare a pacientului gastroenterologic
3.	Aspecte de structura și funcționalitate a tractului digestiv (anatomie, fiziologie și patfiziologie). Evaluarea clinico-paraclinică a bolnavului gastroenterologic. Metode de laborator și instrumentale de diagnostic.
4.	Afectiunile funcționale a esofagului.
5.	Afectiunile organice ale esofagului.
6.	Gastrita acută și cronică
7.	Ulcer peptic stomacal și duodenal
8.	Dispepsia funcțională
9.	Enteropatia glutenică
10.	Afecțiunile acute și cronice ale căilor biliare
11.	Afecțiunile vezicii biliare
12.	Pancreatopatia cronică
13.	Metodele de evaluare al pancreasului
14.	Afecțiunile intestinului subțire
15.	Afecțiunile intestinului gros
16.	Bolile inflamatorii intestinale
17.	Metodele de evaluare a tubului digestiv inferior
18.	Afecțiunile digestive în sarcină
19.	Stările de urgență în gastroenterologie
20.	Nutriția în bolile digestive
21.	Ficatul – entitate structurală și funcțională
22.	Metodele de evaluare ale ficatului
23.	Icterul și hiperbilirubinemia
24.	Hepatita cronică virală B, C, D
25.	Hepatita autoimună
26.	Hepatita medicamentos-indusă
27.	Boala Wilson
28.	Hemocromatoza ereditară
29.	Deficiența de alfa-1 antitripsină
30.	Colangita biliară primară
31.	Colangita sclerozantă primitivă
32.	Colangita autoimună

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 19/47

33.	Manifestări digestive în bolile reumatice
34.	Boala ficatului gras metabolic-asociat
35.	Boala ficatului gras alcoolic
36.	Hepatita alcoolică
37.	Ciroza hepatică – clinică și metode de diagnostic
38.	Ciroză hepatică – complicații
39.	Ciroză hepatică – principii de tratament
40.	Ciroză hepatică și sindromul hepato-renal
41.	Ciroză hepatică – peritonita bacteriană spontană
42.	Ciroză hepatică – encefalopatie hepatică
43.	Teste de screening în carcinomul hepatocelular
44.	Biopsia hepatică. Indicații și contraindicații
45.	Evaluarea fibrozei hepatice

Anul II GASTROENTEROLOGIE PLANUL TEMATIC

Nr.	Tema
1.	Colita cronică – diagnostic diferențial
2.	Diaree cronică – diagnostic diferențial
3.	Constipația cronică. Diagnostic diferențial
4.	Sindromul de greață și vomă. Diagnostic diferențial
5.	Meteorismul abdominal și distensia abdominală
6.	Intoleranța alimentară primară și secundară
7.	Pancreatita cronică – standarde de diagnostic și tratament
8.	Boala Whipple.
9.	Sindromul de malabsorbție – diagnostic diferențial
10.	Ischemia intestinală acută și cronică.
11.	Durerea abdominală cronică – diagnostic diferențial
12.	Sindromul de hipertensiune portală
13.	Hemoragia digestivă superioară
14.	Hemoragia digestivă inferioară (aspecte medicale).
15.	Formațiunile hepatice. Cum să abordăm pacientul
16.	Metodele de evaluare noninvazivă a fibrozei hepatice

ECOGRAFIA ABDOMINALĂ

Nr.	Tema
1	Fizica ultrasunetelor. Echipamente folosite în ecografie, pornirea aparatului, selectarea transductoarelor. Reglarea parametrilor tehnici ai imaginii.
2	Artefacte întâlnite în ultrasonografie. Optimizarea imaginii și reducerea artefactelor. Măsurători pe imagine. Salvarea imaginii. Semiologia ultrasonografică de bază. Structura și redactarea unui buletin ecografic.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 20/47

3	Ficatul: identificarea organului, vizualizarea principalelor elemente anatomice (hilul hepatic, patul veziculei biliare, ligamentul rotund, lobii și segmentele); precizarea raporturilor anatomice cu organe învecinate.
4	Sistemul venos port (evidențierea și măsurarea elementelor componente (vena portă, vena mezenterică superioară, vena splenică).
5	Căile biliare (evidențierea și măsurarea căilor biliare intrahepatice (ductul hepatic drept și stâng) și extrahepatice). Colecistul (evidențierea colecistului, identificarea componentelor anatomice, măsurarea lumenului și pereților, identificarea raporturilor anatomice principale).
6	Pancreasul (evidențierea pancreasului (cu elemente anatomice importante), identificarea capsulei pancreatice și a țesutului grăos peripancreatic, identificarea organelor cu care pancreasul intră în raport direct).
7	Splina (identificarea și măsurarea splinei, vizualizarea hilului, precizarea elementelor vasculare componente, identificarea organelor cu care splina intră în raport).
8	Aorta (identificare în secțiuni longitudinale și transversal, identificarea vaselor emergente de pe peretele anterior și pereții laterali, precizarea raporturilor aortei abdominale
9	Vena cavă inferioară (identificarea vasului în secțiuni longitudinale și transversal, identificarea vaselor emergente, precizarea raporturilor anatomice); țesutul adipos retroperitoneal (identificare și caracterizare).
10	Rinichii (evidențierea și măsurarea rinichilor în secțiuni perpendiculară, identificarea elementelor componente (parenchim- evaluare, măsurare; sinus; aparat pielo-caliceal, evaluare); identificarea ureterului.
11	Ascita. Reperele ecografice. Aprecierea volumului ascitei.
12	Tubul digestiv (identificarea segmentelor accesibile ultrasonografiei (esofag abdominal, stomac, duoden, intestin subțire și gros), măsurarea pereților, evaluarea conținutului.

Anul III

GASTROENTEROLOGIE PLANUL TEMATIC

Nr.	Tema
1.	Metode de diagnostic în bolile esofagului: endoscopia digestivă superioară, Ph-metria, Manometria esofagiană, Radioscopia esofagiană
2.	Esofagita. Diagnostic diferențial și atitudine terapeutică
3.	Esofagul Barrett. Strategii de supraveghere și tratament.
4.	Metode de diagnostic în bolile inflamatorii intestinale (colonoscopia, sigmoidoscopia, irigoscopia și altele
5.	Principii de tratament individualizat în bolile inflamatorii intestinale (terapia hormonală, terapia biologică)

ENDOSCOPIA DIGESTIVĂ

Nr.	Tema
1.	Principii generale în endoscopia tractului digestiv: noțiuni de bază, aspecte de anatomie, topografie a tubului digestiv, elemente de histologie a tubului digestiv
2.	Endoscopul – elementele structural, principiile de funcționalitate, selectarea endoscopului,

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 21/47

	introducerea si manopera in sine, pregatirea pacientului pentru endoscopia digestiva superioara si inferioara
3.	Videocolonoscopia, capsula enetroscopica
4.	Indicatii si contraindicatii pentru endoscopia digestive superioara si inferioara
5.	Aspecte endoscopice caracteristice maladiilor esofagului. BRGE. Esofagite-clasificare endoscopica
6.	Varice esofagiene. Aspecte endoscopice și noțiuni de scleroterapie, ligaturare
7.	Aspecte endoscopice caracteristice maladiilor stomacale: Gastrita, Ulcer stomacal. Gastropatia portal- hipertensiva
8.	Duodenopatii
9.	Polipii tubului digestiv superior (gastrici, esofagieni)
10.	Aspecte endoscopice caracteristice maladiilor intestinului gros: Colita ulcerative, Boala Crohn
11.	Sigmoidoscopie, colonoscopie. Indicații
12.	Polipi intestinali. Polipectomie endoscopica
13.	Hemostaza endoscopica
14.	Tumorile tubului digestiv superior
15.	Tumorile tubului digestiv inferior
16.	Diverticuli esofagieni. Diverticuli intestinali

Anul IV GASTROENTEROLOGIE PLANUL TEMATIC

Nr.	Tema
1.	Achalazia cardiei. Spasmul esofagian difuz
2.	Esofagiata eozinofilica
3.	Esofagita virală
4.	Hernia hiatală
5.	Diverticuli esofagieni
6.	Boala Menetrier
7.	Sindromul Zollinger-Elison
8.	Gastropatia atrofica. Metode de supraveghere și conduită terapeutică
9.	H.pylori și MALT-limfomul
10.	H.pylori și antibioticorezistența
11.	Disfuncțiile vezicii biliare
12.	Sindromul postcolecistectomic și disfuncțiile sf.Oddi
13.	Durerea biliară. Metode de diagnostic
14.	Afecțiunile organice ale căilor biliare
15.	Tumorile vezicii bilare și căilor biliare
16.	Tumorile neuroendocrine ale zonei pancreatoduodenale
17.	Pancreatopatia cronică. Criterii imagistice de stabilire a diagnosticului
18.	Pancreatopatia cronică. Tratamentul diferențiat și măsurile de supraveghere
19.	Tumorile intestinului subțire.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 22/47

20.	Tumorile colorectale.
21.	Hiperbilirubinemiile benigne
22.	Leziunile hepatice toxice
23.	Leziunile hepatice ischemice
24.	Afecțiunile hepatice vasculare
25.	Afecțiunile hepatice focale
26.	Afecțiunile hepatice și sarcina
27.	Afecțiunile hepatice în bolile hematologice
28.	Sepsis și afecțiunile hepatice

D. DESCRIEREA DESFĂȘURATĂ A MODULELOR CONEXE LA PROGRAMULUI DE INSTRUIRE.

Anul II PNEUMOLOGIE Planul tematic

Tema
Abordarea pacientului cu boli ale sistemului respirator. Metode de examinare clinică și paraclinică.
Clasificările bolilor sistemului respirator și principiile de formulare a diagnosticului în pneumologie.
Sindromul mediastinal.
Sindromul de detresă respiratorie a adultului.
Afectările pulmonare în colagenoze.
Afectările pulmonare în vasculitele sistemice.
Fibroza chistică.
Pneumopatiile interstițiale idiopatice și secundare.
Sindromul cavitărilor.
Malformațiile bronhopulmonare.
Supurațiile bronhopulmonare (abcesul, bronșiectaziile).
Afecțiunile diafragmului.

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat.

Denumirea deprinderii practice	Nivelul	Volumul
PEF-metria (peak expiratory flow)	E	50

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 23/47

Spirometria	I	50
Bodypletismografia	I	20
Examenului gazelor sanguine și a echilibrului acidobazic	I	30
Radiografia toracelui	I	50
Tomografia computerizată a toracelui	I	50
Fibrobronhoscopia	A	20
Ecografia toracelui	A/I	10
Scintigrafia de ventilație/ perfuzie a plămânilor	I	10
Lavajul bronhoalveolar	I	10
Toracocenteza	E	10
Tratamentul crizei de astm bronșic	E	5
Oxigenoterapia prin mască	E	20

BIBLIOGRAFIE:

1. Botnaru V., Chesov D., Corlăteanu A., ș.a. Pneumologie. Chişinău, 2018, 732 p.
2. Botnaru V., Munteanu O., Balica I., Botnaru I. Imagistica toracică în cazuri clinice comentate. Chişinău, 2012.
3. Botnaru V., Rusu D., Chesov D., Brocovschi V. Pneumoniile. Chişinău, 2010, 352 p.
4. Botnaru V., Calaraș D., Bețiu M., ș.a. Medicina internă. Breviar. Alergologie. Chişinău, 2011. 182 p.

FTIZIOLOGIE

Planul tematic

Tema
Depistarea tuberculozei (Screening-ul TB). Depistarea pasivă. Screening-ul sistematic pentru TB activă (depistarea activă a TB). Examinarea grupelor cu risc sporit de îmbolnăvire de tuberculoză; examinarea grupelor periclitante. Persoanele care necesită vigilență sporită privind tuberculoza, managementul.
Diagnosticul tuberculozei. Istoricul medical. Evaluarea clinică a bolnavului suspect. Algoritm de diagnostic al tuberculozei. Examenul radiologic. Examenul sputei pentru identificarea <i>Mycobacterium tuberculosis</i> . Realizarea și evaluarea critică a examenelor complementare.
Clasificarea clinică a tuberculozei. Principiile de bază a clasificării. Compartimente. Formele clinice pulmonare. Caracteristica procesului tuberculos. Fazele procesului tuberculos. Complicațiile tuberculozei. Sechelele posttuberculoase.
Tuberculoza primară. Particularitățile generale ale tuberculozei primare. Primoinfecția tuberculoasă latentă.
Tuberculoza pulmonară diseminată. Formele clinice. Simptomatologie și evoluție. Semnele radiologice. Diagnosticul pozitiv. Diagnosticul diferențial al proceselor diseminate pulmonare.
Tuberculoza pulmonară nodulară. Simptomatologie și evoluție. Diagnosticul pozitiv.
Tuberculoza pulmonară infiltrativă. Simptomatologie și evoluție. Diagnosticul pozitiv. Complicații. Formele limitate de tuberculoză pulmonară infiltrativă, particularitățile clinice. Formele extinse de tuberculoză pulmonară infiltrativă, particularitățile clinice. Diagnosticul diferențial al proceselor infiltrative pulmonare.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 24/47

Tuberculoza pulmonară fibro-cavitară. Factorii favorizanți. Caracterele clinico-radiologice. Evoluție și prognostic. Complicațiile tuberculozei pulmonare fibro-cavitare. Diagnosticul diferențial al proceselor distructive pulmonare.

Pleurezia tuberculoasă. Simptomatologie clinică și radiologică. Diagnosticul diferențial al pleureziilor. Examenul lichidului pleural. Evoluție. Empiemul tuberculos.

Tuberculoza asociată cu alte boli (maladiile tractului gastro-intestinal), diagnosticul, pronosticul.

Diagnosticul și asistența medicală ale complicațiilor tuberculozei (hemoptizii, pneumotorax spontan, insuficiența respiratorie etc.).

Măsuri de prevenire și combatere a tuberculozei conform strategiei DOTS: chimioterapia, chimioprofilaxia, vaccinarea BCG, măsuri în focarul de tuberculoză, educația sanitară și sarcinile internistului în realizarea acestora. Programul Național de combatere a tuberculozei și ordinul MS nr. 180.

Tuberculoza extrapulmonară. Diagnosticul, particularitățile clinice.

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat.

Denumirea deprinderii practice	Nivelul	Volumul
Examinarea bolnavului cu suspexie la tuberculoză	E	30
Evaluarea rezultatelor intradermoreacției Mantoux cu 2 UT	E	10
Radiografia toracelui	I	30
Microscopia sputei la BAAR	I	30
Rezultatul culturii sputei la MBT	I	10
Tratamentul hemoptiziei	E	5
Asistența medicală în pneumotoraxul spontan	A/E	3
Toracocenteza	A/E	10

BIBLIOGRAFIE:

1. Ghid Ftiziologie. Chișinău, 2011
2. Tuberculoza la adult. Protocol clinic național. Chișinău, 2012
3. Botnaru V., Chesov D., Munteanu O., ș.a. Tuberculoza în cazuri clinice comentate. Chișinău, 2018, 320 p.
4. Core Curriculum on Tuberculosis: What the Clinician Should Know. CDC. Sixth Edition. 2013

Anul III CARDIOLOGIE Planul tematic

Tema
Abordarea pacientului cu patologie cardiovasculară. Incidența patologiilor inimii și vaselor, mortalitatea prin boli cardiovasculare.
Metode de examinare clinică și paraclinică. Metode contemporane de investigații paraclinice.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 25/47

Cardiologia preventivă.
Hipertensiunea arterială.
Insuficiența cardiacă acută și cronică.
Cardiopatia ischemică. Angina pectorală stabilă.
Sindroame coronariene acute. Angina instabilă. Infarctul miocardic acut.
Tulburări de ritm și conducere.
Tromboembolismul pulmonar.
Șocul cardiogen.
Moartea subită cardiacă.
Bolile aortei (anevrismul disecant, aortite).
Cardiopatiile congenitale (defect de sept atrial, defect de sept ventricular, canal arterial persistent, tetralogia Fallot, stenoza pulmonară, coarctația de aortă).
Cordul și sarcina.
Cardiologia intervențională (cateterismul cardiac, arteriografia coronariană, implantarea unui cardiostimulator, angioplastia coronariană și alte tehnici), principii generale, indicații, complicații.
Transplantul cardiac.

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat.

Denumirea deprinderii practice	Nivelul	Volumul
Ecografia cordului	A+I	30
Înregistrarea electrocardiogramei	E	20
Electrocardiograma	I	50
Monitorizare ECG Holter	I	20
Monitorizarea ambulatorie a tensiunii arteriale (MATA)	I	10
Testul de efort	A+ I	10
Asistența medicală în angor agravat	E	10
Asistența medicală în infarctul miocardic acut	A+I	10
Asistența medicală în tulburări de ritm și conducere (tahicardia paroxistică, flutter atrial paroxistic, fibrilația atrială paroxistică, bloc atrioventricular)	E	20
Asistența medicală în șoc sardiogen	E	5

BIBLIOGRAFIE:

1. Gingină C. Mic tratat de cardiologie. București, 2010
2. Grejdieru Alexandra, Livi Grib, Minodora Mazur, Elena Samohvalov ș.a. „Endocardita infecțioasă”. Elaborare metodică. Centrul Editorial - Poligrafic „Medicina”. Chișinău, 2014, p.71.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 26/47

3. Vetrilă S., Grib L. „Angina pectorala stabila”. Elaborare metodică. Tipografia Foxtrot. Chişinău, 2014, 107 p.
4. Samohvalov Elena, Grib Livi, Grejdieru Alexandra. „Factorii de risc cardiovascular”. Elaborare metodică, Tipografia „Lexicon”. Chişinău 2017, p.140.
5. Soroceanu Ala, Grib Livi, et al. „Sincopa”. Elaborare metodică. Tipografia IM Print Star. Chişinău, 2016, 66 pag
6. Tcaciuc Angela, Grib Liviu. "Hipertensiunea arterială (etiopatogenie, diagnostic și tratament)". Elaborare metodică. Chişinău 2017, 64 pagini
7. Mazur-Nicorici Lucia. „Valvulopatiile”. Elaborare metodică. Tipografia „Impresio”. Chişinău 2017, p. 72.
8. Tcaciuc Angela. „Tratamentul hipertensiunii arteriale în situații speciale și în urgențe hipertensive". Chişinău 2017, 40 pagini. Î. S. Firma Editorial - Poligrafică "Tipografia Centrală"
9. Abraş Marcel, Samohvalov Elena, Grib Livi. „Semnificația factorilor de risc în bolile cardiovasculare”. Chişinău 2017, CEP Medicina, 116 p.

REUMATOLOGIE

Planul tematic

Nr.	Tema
1.	Febra reumatismală acută: Definiția, Incidența, epidemiologia. Etiologia: rolul streptococului B-hemolitic, rolul factorilor genetici, grupele de sânge, antigenii HLA; factorii de mediu. Patogenia: rolul antigenilor incrușiți, limfocitelor T, proteinei M streptococice, anticorpilor anticardici. Modificări anatomopatologice: leziuni inflamatorii exsudative, leziuni inflamatorii proliferative granulomatoase: nodulul Aschoff, leziuni interstițiale difuze, leziuni ale țesutului de conducere. Afectarea miocardului, endocardului, pericardului, articulațiilor, vaselor, sistemului nervos central și țesutului subcutan. Tabloul clinic: poliartrita reumatică; cardita reumatică: endocardita, miocardita, pericardita; primară și recidivantă. Coreea sydenham. Nodulii subcutanați. Eritemul marginat. Afectarea organelor interne: sindromul abdominal, afectarea plămânilor, rinichilor. Cercetările paraclinice: analiza generală a sângelui, fibrinogenul, seromucoïdul, proteina C reactivă, proteinograma, statusul imun: anticorpii antistreptococi, ECG, FCG, Echocardiografia, cercetări radiologice. Clasificarea. Diagnosticul: criteriile Jones. Diagnosticul diferențial. Tratamentul: masuri generale, tratamentul medicamentos, balneoclimateric, chirurgical. Tratamentul medicamentos: antibioticoterapia, antiinflamatoarele nesteroidiene, antiinflamatoarele steroidiene, tratamentul simptomatic, tratamentul complicațiilor. Evoluție și prognostic. Profilaxia: primară, secundară.
2.	Artrita reumatoidă. Definiția, incidența, epidemiologie. Etiologia: rolul factorilor genetici și virali, proteinelor de șoc termic, superantigenelor. Patogenia: rolul celulelor sinoviale de tip A și de tip B, macrofagelor și celulelor dendritice sinoviale, limfocitelor T și B, plasmocitelor responsabile de secreția de limfokine sau de Ig, leucocitelor polimorfonucleare, celulelor endoteliale vasculare, sistemele biologice humorale, sinovita inflamatorie, disrupția cartilajului, fibroza. Anatomia patologică: Alterarea sinovialei cartilajului și osului. Nodulii reumatoizi, afectarea vasculară, modificările musculare, leziunile viscerale. Tabloul clinic: Simptoamele de debut. Perioada de stare. Afectarea: articulară, musculară, tegumentară, cardiovasculară, pulmonară, renală. Manifestările: neurologice, oculare, adenopatia, vasculita. Complicațiile AR. Cercetările paraclinice: Cercetări hematologice. Indicii statusului imun: factorul

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 27/47

reumatoid, IgA, IgG, IgM, crioglobulinele, activitatea hemolitică a complementului, anticorpii. Cercetarea generală și imonologică a lichidului sinovial. Radiografia articulațiilor: stadiile afectării. Scintigrafia. Biopsia sinovială. Artroscopia. Forme clinice: particularități. Sindromul Felty. Sindromul Still la adulți. AR seronegativă. Clasificarea. Diagnostic: criteriile diagnostice. Diagnostic diferențial. Tratamentul medicamentos: patogenic: antiinflamator (antiinflamatoarele nesteroidiene, glucocorticoizii). Tratament “de fond” (imunosupresoarele, terapia biologică). Tratamentul local: glucocorticoizii, imunosupresoarele, dimetilsulfoxidul, aplicații locale cu unguent. Tratamentul extracorporal: limfoplasmafereza, hemosorbția. Tratament chirurgical ortopedic. Tratamentul biologic.

3. **Sindromul Sjogren.** Definiția, incidența, epidemiologia. Etiologia: rolul factorilor genetici, hormonal, imunologici, infecțioși. Patogenia: rolul mecanismelor imune mediate celulare și umorale. Anatomia patologică: infiltratul limfoplasmocitar. Tabloul clinic. Debutul. Alterarea secreției lacrimale și salivare. Afectarea mucoaselor: nazale, esofagiene, glandelor exocrine ale tractului gastrointestinal. Modificările renale, pulmonare, vasculare, limfoproliferările, neurologice. Explorări paraclinice: cercetări hematologice; indicii statusului imun: crioglobulinele, factor reumatoid, CIC, anticorpi antinucleari și specifici, cercetarea salivei, sialografia, scintigrafia salivară, biopsia glandei salivare. Diagnosticul: criteriile diagnostice. Diagnosticul diferențial. Tratamentul. Tratamentul medicamentos: glucocorticoizii, antimalaricele de sinteză, clorbutina, imunosupresoarele, antiinflamatoarele nesteroidiene. Tratamentul local. Tratamentul biologic. Prognosticul.

4. **Lupusul eritematos sistemic.** Definiția, incidența, epidemiologia. Etiologia: rolul factorilor genetici, hormonal, virali, imunologici și de mediu. Patogenia: rolul anomaliilor imune: hiperreactivitatea celulei B, deprimarea T supresor, autoanticorpii, leziunile imune. Modificările anatomopatologice: corpii hematoxilini, fibrinoidul, vasculita, modificările renale, afectarea splinei, ganglionilor limfatici; leziunile tegumentare; alterarea: sinovialei, membranelor seroase, cordului, sistemului nervos central. Tabloul clinic: debutul, perioada de stare, semnele generale. Manifestările: osteo-articulare, musculare, cutaneo-mucoase, renale, cardiovasculare, pulmonare, neuropsihice, oculare, digestive, poliserozita, adenopatiile. Explorări paraclinice: cercetări hematologice, statusul imun, fenomenul celulei LE; anticorpii: antinucleari, antilinfocitari, antifosfolipidici, Ig G, Ig M, CIC, complementul. Diagnosticul - criteriile diagnostice. Diagnosticul diferențial. Clasificarea. Tratamentul general, medicamentos, metode extracorporale. Tratamentul medicamentos: Glucocorticoizii, imunodepresantele, antiinflamatoarele nesteroidiene, antimalaricele, plazmafereza, tratament biologic, tratamentul complicațiilor. Evoluția. Pronosticul.

5. **Sclerodermia sistemică.** Definiția, Incidența, epidemiologia. Etiologia: rolul factorilor genetici, imunologici, toxici. Patogenia: alterările vasculare, fibroza, anomaliile imune. Anatomia patologică: alterarea tegumentului, tubului digestiv, leziunile pulmonare, renale, cardiace, articulare, osoase. Tabloul clinic: debutul, perioada de stare. Sindromul Raynaud. Manifestările: tegumentare, musculare, pulmonare. afectarea: articulațiilor, esofagului, stomacului, intestinului subțire și gros; cardiacă, renală, sistemului nervos. Explorări paraclinice: cercetări hematologice; indicii statusului imun: IgG, crioglobuline, anticorpii antinucleari. Arteriografia. Capilaroscopia. Clasificarea. Diagnosticul: criteriile diagnostice. Diagnosticul diferențial: lupusul eritematos sistemic; artrita reumatoidă; dermatomiozita; fasciita eozinofilică difuză, sclerodermia Bușche; sindromul paraneoplazic sclerodermic. Prognosticul. Scopul. Tratamentul medicamentos: preparatele antifibroase, fermenții, glucocorticoizii, imunodepresanții,

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 28/47

	ntimalaricele de sinteză, antiinflamatoarele nesteroidiene, vazodilatatoarele, blocanții de calciu, inhibitorii enzimei de conversie a angiotensiunii, dezagreganții, antioxidanții. Tratamentul local. Tratamentul complicațiilor, tratamentul balneoclimacteric. Profilaxia.
6.	Miopatiile inflamatorii. Definiția, incidența, epidemiologia. Clasificarea miopatiilor inflamatorii. Etiologia: rolul medicamentelor; infecțiile bacteriene, parazitare și virale; 9.4.4 factorii genetici. Patogenia: rolul autoanticorpilor, dereglărilor imune celulare, reacțiilor autoimune. Anatomia patologică: inflamația, leziunile, moartea celulelor musculare din mușchiul scheletic. Tabloul clinic: manifestările generale; manifestările musculare, tegumentare, articulare, viscerale, digestive, pulmonare, cardiace, renale. Explorări paraclinice: cercetări hematologice, enzimele serice. Indicii statusului imun: autoanticorpii, CIC, factorul reumatoid, explorarea electromiografică, biopsia musculară. Diagnosticul – criteriile diagnostice. Diagnosticul diferențial. Tratamentul. Scopul. Tratamentul medicamentos: glucocorticoizii; imunosupresoarele; hidroxiclorochina. Plazmafereza. Tratamentul biologic. Evoluție. Prognostic.
7.	Boala mixtă a țesutului conjunctiv. Definiția, Incidența. Etiologia: rolul factorului imun. Patogenia: mecanismele autoimune. Anatomia patologică: infiltrat inflamator cronic limfoplasmocitar. Tabloul clinic. Debutul. Perioada de stare. Sindromul Raynaud. Leziunile: tegumentare, articulare, esofagiene, musculare, pulmonare, cardiace, renale, nervoase, limfadenopatia. Cercetări paraclinice. Cercetări hematologice, indicii statusului imun: anticorpii antinucleari, CIC, complementul seric. Diagnosticul: criteriile diagnostice. Tratamentul. Scopul. Medicamentos: glucocorticoizii, imunosupresoarele. Prognosticul.
8.	Vasculitele sistemice. Definiția. Clasificarea. Epidemiologia. Etiologia: rolul infecțiilor, factorilor genetici, dereglărilor imune, factorilor de mediu. Patogenia: prin complexe imune, rolul anticorpilor anticelulă endotelială și anticitoplasma neutrofilelor. Disfuncția celulei endoteliale. <i>Poliarterita nodoasă.</i> Definiția, epidemiologia, incidența. Tabloul clinic. Debutul. Perioada de stare, semnele generale. Afectarea: musculo-articulară, tegumentară, renală, sistemului nervos, cardiacă, tractului gastrointestinal, testiculelor, oculară. Cercetări paraclinice: cercetări hematologice. Indicii statusului imun: micșorarea componentelor C3, C4 ale complementului, HBs antigen, factorul reumatoid, factorul antinuclear. Biopsia vaselor medii și mici. Arteriografia. Electromiografia. Diagnostic : criteriile diagnostice. Tratamentul. Glucorticoizii, imunosupresoarele, antioxidanții, Prognosticul. <i>Granulomatoza eozinofilică cu poliangeită (boala Churg Strauss).</i> Definiția. Tabloul clinic. Etapele clinice. Alterarea: pulmonară, tegumentară, articulară, tractului gastrointestinal, renală, sistemului nervos. Manifestările renale. Cercetările paraclinice: cercetări hematologice: eozinofilia indicii statusului imun: IgE, factorul reumatoid, CIC, activitatea hemolitică a complementului, anticorpi anticitoplasma neutrofilelor. Radiologia plămânilor. Biopsia vaselor mici și medii. Diagnostic – criteriile diagnostice. Tratamentul: Glucocorticoizii, imunosupresoarele, plazmafereza. Prognosticul. <i>Granulomatoza cu poliangiita (Wegener).</i> Definiția, Incidența. Tabloul clinic: semnele generale, afectarea tractului respirator superior, plămânilor, rinichilor. Manifestările: oculare, tegumentare, nervoase. Examenul paraclinic: cercetările hematologice, indicii statusului imun: anticorpi, anticitoplasma neutrofilelor, imunogenetica. Biopsia. Diagnostic – criteriile diagnostice. Diagnostic diferențial. Tratamentul: imunosupresoarele, glucocorticoizii, preparate biologice. Prognosticul. <i>Vasculita IgA.</i> Definiția. Tabloul clinic. Afectările: tegumentare, vasculare, tractului gastro-intestinal, renale, pulmonare, sistemului nervos. Examenul paraclinic: indicii statusului imun, antistreptolizina O, IgA, CIC. Diagnostic: criteriile diagnostice. Tratamentul: glucocorticoizii, antiinflamatoarele nesteroidiene,

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 29/47

imunopresoarele, plasmafereza. Prognosticul. *Artrita Takaysu*. Definiția, incidența, epidemiologia. Tabloul clinic: semnele generale. Afectarea vaselor cu manifestările precoce și tardive. Alterarea sistemului nervos, oculară, cardiacă, arterii pulmonare, afectări renale. Examenul paraclinic: Cercetări hematologice. Indicii statusului imun: gama-globulinele, anticorpii antiperete aortic. Arteriografia, Aortografia. Tomografia computerizată.
Diagnostic: criteriile diagnostice. Diagnostic diferențial. Tratamentul medicamentos: glucocorticoizii, imunopresoarele, antioxidanții. Prognosticul.

9. **Spondiloartropatiile seronegative.** Definiția. Clasificarea. Etiologia: factorii de mediu infecțioși. Terenul genetic. Patogenia: ipotezele imunopatogenetice. Diagnostic: Criteriile Amor B. et al.(1990)
Spondilita anchilozantă. Definiția. Incidența. Epidemiologia. Etiologia: rolul factorilor genetic și infecțioși. Patogenia: ipotezele imunopatogenetice. Anatomia patologică: alterarea articulațiilor coloanei vertebrale și periferice. Tabloul clinic. Debutul bolii. Perioada de stare. Afectarea coloanei vertebrale: examenul fizic, simptomele principale. Alterarea articulațiilor periferice, entezopatiile. Afectarea: oculară, cardiovasculară, pulmonară, renală. Manifestările neurologice. Examenul paraclinic: Cercetările hematologice. Indicii statusului imun: IgA, CIC, HLA B27. Cercetările radiologice: articulațiile sacroiliace, modificările vertebrale (simptomele de bază), articulațiile periferice. Cercetările scintigrafice. Diagnostic. Criteriile. Diagnosticul diferențial. Tratamentul. Modalitățile: generale, tratamentul medicamentos, antiinflamatoare nesteroidiene, glucocorticoizii, preparatele de fond, fizioterapia, gimnastica medicală, tratamentul balneoclimateric, tratamentul local. Prognosticul. *Artrita psoriazică.* Definiția. Incidența. Epidemiologia. Etiologia: rolul factorilor de mediu și genetici. Patogenia: rolul factorilor imunologici. Tabloul clinic. Debutul bolii. Perioada de stare: manifestările articulare (subtipurile clinice), tegumentare, unghiale, oculare, cardiace, afectarea coloanei vertebrale. Formele clinice: maligna, juvenilă. Examenul paraclinic: cercetările hematologice, indicii statusului imun: gama-globulinele, IgA. Cercetările radiologice: articulațiilor periferice, coloanei vertebrale. Diagnostic: criteriile de diagnostic. Diagnosticul diferențial. Tratamentul. Scopul. Modalitățile: medicamentoase, antiinflamatoarele nesteroidiene, imunopresoarele, fizioterapeutice, chirurgicale, tratamentul local. Prognosticul.
Artritele reactive. Definiția. Incidența. Epidemiologia. Etiologia: rolul factorilor infecțioși genetici. Patogenia: dereglările humorale și celulare. Tabloul clinic. Manifestările generale. Sindromul articular, enterocolitic, urinar. Manifestările oculare, cutanate, cardiace, renale, pulmonare. Artritele Explorări paraclinice: cercetări hematologice, indicii statusului imun: CIC, HLA. Analiza lichidului sinovial. Cercetări radiologice: articulațiile, periferice, sacroiliace. Cercetări scintigrafice. Biopsia sinovială. Diagnostic. Criteriile. Diagnostic diferențial. Tratamentul. Scopul. Modalitățile: medicamentoase, fizioterapeutice, chirurgicale, balneoclimacterice. Tratamentul medicamentos: antiinflamatoarele nesteroidiene, glucocorticoizii, imunopresoarele, antioxidanții, antibioticii. Tratamentul local. Evoluție. Prognosticul.

10. **Artropatiile microcristaline. Guta.** Definiția. Incidența. Epidemiologia. Etiologia: cauzele producției excesive primare sau secundare a acidului uric, cauzele eliminării deficitare a acidului uric. Patogenia: depuneri de cristale de urați; artrite acute; afectării renale. Anatomia patologică: țesuturi articulare, alterarea rinichilor. Tabloul clinic: Sindromul articular acut: mecanismul atacului și manifestările; Perioada intercritică; Guta cronică: caracteristica tofilor, alterarea articulară, nefropatia, litiata urinară. Explorări paraclinice: cercetări hematologice; examenul de urină; analiza lichidului sinovial; cercetări radiologice. Diagnostic. Criteriile diagnostice.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 30/47

	<p>Diagnostic diferențial. Tratamentul. măsurile generale, medicamentoase, fizioterapeutice, chirurgicale. Elementele principale: inflamația acută articulară, fondul hiperurecemic, complicațiile renale. Tratamentul medicamentos: antiinflamatoarele nesteroidiene, glucocorticoizii, uricozurice, alopurinolul, colchicina. Evoluția. Prognosticul. Condrocalkinoza. Definiția. Incidența. Etiologia: primară, secundară, rolul factorului genetic.</p> <p>Patogenia: rolul dereglărilor metabolismului pirofosfaților. Tabloul clinic: principalele tipuri clinice: pseudogutos, pseudoreumatoid, pseudoartrozic cu atacuri acute și fără. Examenul paraclinic: cercetările hematologice. Analiza lichidului sinovial. Cercetările radiologice. Biopsia sinovială. Diagnostic. Criterii diagnostice. Diagnostic diferențial: Guta, Artrita reumatoidă, Artrita septică, Tratamentul: antiinflamatoarele nesteroidiene, colchicina. Prognosticul. <i>Bolile cu depuneri de cristale de apatită</i>. Definiția. Clasificarea. Particularitățile tabloului clinic. Sindromul articulația "umăr-genunchi" Milvoki. Explorări paraclinice: cercetări hematologice. Analiza lichidului sinovial, rolul microscopiei electronice. Cercetări radiologice. Tratamentul. Scopul. Tratamentul medicamentos: antiinflamatoarele nesteroidiene, glucocorticoizii. Prognosticul.</p>
11.	<p>Osteoporoza. Definiția. Epidemiologia. Incidența. Structura, formarea și rezorbția osului. Reglarea activității biologice a osului. Tipuri de osteoporoză. De tip I, de tip II. Primară și secundară: postmenopauza, de vârstă, nutrițională, prin imobilizare, indusă, medicamentos, secundară altor boli. Examenul paraclinic: cercetări hematologice. Radiografia osoasă, tomografia computerizată cantitativă, biopsia osoasă. Tratamentul. Scopul. Modalitățile: măsurile generale: regim, dieta, medicamentos: calcitonina, bisfosfonații, calciu, vitamina D, ranelat de stronțiu, denosumab,metaboliții vitaminei D.Profilaxia.</p>
12.	<p>Osteoartroza. Definiția. Incidența. Epidemiologia. Etiologia: rolul vârstei, sexului, predispoziției genetice, stresului mecanic, modificărilor biochimice ale cartilajului. Patogenia: degradarea cartilajului și formarea de osteofite. Tabloul clinic: Sindromul articular: simptomele și datele obiective. Alterarea articulațiilor intervertebrale, coxofemorale, genunchi, interfalangie distale ale degetelor mâinii, trapezometacarpiană a policelui și metatarsofalangiană a halucelui. Examenul paraclinic: cercetările hematologice, cercetările radiologice (gradele), scintigrafia. Analiza lichidului sinovial. Artroscopia. Diagnostic diferențial: artrita reumatoidă, guta, artritele reactive. Tratamentul. Scopul. Modalitățile: măsurile generale: regim, dieta, medicamentoase, fizioterapia, reabilitarea, tratament chirurgical, balneoclimacteric. Tratamentul medicamentos: antiinflamatoarele nesteroidiene,condroprotectoarele, glucocorticoizii (i/articular), antioxidanții. Evoluție. Prognostic.</p>

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat.

Denumirea deprinderilor practice	Nivel de însușire
Examenul obiectiv general și local în patologia organelor sistemului locomotor	40/E
Inspekția pacientului cu patologia organelor sistemului locomotor	40/E
Determinarea activității maladiilor reumatice (Scorul DAS28, SLEDAI etc.)	40/I

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 31/47

Determinarea capacității funcționale la pacienții reumatici (clasa funcțională, etc.)	40/I
Reactanți de fază acută	40/I
Cercetări serologice (anticorpi antiinfecțioși, antiparazitari, antivirali)	40/I
Cercetări imunologice (ANA, ANCA, Factorul reumatoid, antiCCP, anti-ADN dc etc.)	40/I
PCR (Polymerase chain reaction) (ADN agenților patogeni în ser, raclaj urogenital, urină)	20/I
Analiza lichidului sinovial	5/I
Radiografia osteo-articulară (osoase, articulare, vertebrale, etc.)	10/I
Densitometrie sau ultrasonometrie osoasă	10/I
Ultrasonografia aparatului locomotor (+/- Power Doppler)	5/I
Tomografie computerizată, rezonanță magnetică a aparatului locomotor	5/I
Scintigrafia scheletului	5/I
Indicarea și monitorizarea tratamentului nonfarmacologic (regim, dietă, recuperare, etc)	10/E
Indicarea și monitorizarea tratamentului simptomatic (analgezice, AINS, miorelaxante)	10/E
Indicarea și monitorizarea tratamentului cu imunosupresori citotoxici	10/E
Indicarea și monitorizarea tratamentului biologic	10/E
Indicarea și monitorizarea tratamentului condroprotector	10/E

BIBLIOGRAFIE:

1. Groppa L. Rematologie și nefrologie (manual). Chișinău, 2018, 463 p.
2. Groppa L., Agachi S., Deseatnicova E., Russu E., Rotaru L., Cepoi-Bulgac D. Sclerodermia sistemică la adult. Protocol Clinic Național. Chișinău, 2014, 35 p.
3. Groppa L., Agachi S., Vremiș L., Deseatnicova E., Russu E., Rotaru L., Cepoi-Bulgac D. Artrita reumatoidă la adult. Protocol Clinic Național. Chișinău, 2014, 41 p.
4. Groppa L., Cepoi-Bulgac D., Agachi S., Deseatnicova E., Russu E., Rotaru L. Osteoartroza deformantă. Protocol Clinic Național. Chișinău, 2014, 35 p.
5. Groppa L., Deseatnicova E., Rotaru L., Agachi S., Russu E., Cepoi-Bulgac D. Osteoporoza la adult. Protocol Clinic Național. Chișinău, 2014, 43 p.
6. Groppa L., Deseatnicova E., Rotaru L., Agachi S., Russu E., Cepoi-Bulgac D. Guta la adult. Protocol Clinic Național. Chișinău, 2014, 40 p.
7. Groppa L., Russu E., Agachi S., Deseatnicova E., Rotaru L., Cepoi-Bulgac D. Artrita reactivă la adult. Protocol Clinic Național. Chișinău, 2014, 33 p.
8. Compendiu de Reumatologie, sub redacția Groppa Liliana. Chișinău, 2009.
9. Steen VD. Rheumatology, edited by Marc C. Hochberg, 6th edition, Mosby-Elsevier, 2015.
10. Current Diagnosis and Treatment in Rheumatology, 3rd edition by McGraw Hill Education, 2013, 643p.
11. Oxford Textbook of Rheumatology, 4th edition, 2013, 1553 p.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 32/47

NEFROLOGIE

Planul tematic

Nr.	Tema
1.	<p>Sindroamele renale</p> <p>Definirea și clasificarea sindroamelor renale</p> <p>Leziunile histopatologice și fiziopatologia sindroamelor renale, relația acestora cu afecțiunile cauzale</p> <p>Clinica sindroamelor nefritic/nefrotic</p> <p>Investigarea sindroamelor renale pentru stabilirea cauzelor și a severității</p> <p>Abordarea bolnavului cu sindroame nefrotic și nefritic</p> <p>Indicațiile măsurilor terapeutice patogenice (corticosteroizi, imunosupresoare) și fiziopatologice (antibiotice, inhibitori ACE, medicație hipolipemiantă, anticoagulantă, diuretică).</p>
2.	<p>Nefropatii glomerulare.</p> <p>Glomerulonefritele acute</p> <p>Definirea și clasificarea glomerulonefritelor acute (GNA)</p> <p>Cauzele și mecanismele patogenice ale GNA</p> <p>Morfopatologia GNA</p> <p>Tabloul clinic al principalelor tipuri de GNA (în special GNA poststreptococică)</p> <p>Strategia de investigare (imunologică, morfologică etc.) a principalelor tipuri de GNA</p> <p>Diagnosticul GNA</p> <p>Istoria naturală și factorii prognostici în principalele tipuri de GNA</p> <p>Strategiile de tratament, generale și specifice GNA de anumite cauze.</p> <p>Glomerulonefritele rapid-progresante (GNRP)</p> <p>Definirea și clasificarea glomerulonefritei rapid-progresante (GNRP)</p> <p>Cauzele și mecanismele patogenice ale GNRP</p> <p>Morfopatologia GNRP</p> <p>Tabloul clinic al GNRP</p> <p>Strategia de investigare (imunologică, morfologică etc.) a principalelor forme de GNRP</p> <p>Diagnosticul GNRP</p> <p>Istoria naturală și factorii prognostici în GNRP</p> <p>Strategiile de tratament, generale și specifice ale GNRP de cauze identificate</p> <p>Glomerulonefritele cronice (GNC)</p> <p>Definiția și clasificarea glomerulonefritelor cronice (GNC)</p> <p>Cauzele și mecanismele patogenice ale GNC</p> <p>Morfopatologia GNC</p> <p>Tabloul clinic al principalelor tipuri de GNC</p> <p>Strategia de investigare (imunologică, morfologică etc.) a principalelor tipuri de GNC</p> <p>Diagnosticul GNC</p> <p>Istoria naturală și factorii prognostici în principalele forme de GNC.</p> <p>Nefropatia diabetică</p> <p>Patogenia nefropatiei diabetice, inclusiv a factorilor predispozanți</p> <p>Clinica al nefropatiei diabetice. Stadii evolutive</p> <p>Metodele de screening al nefropatiei diabetice</p> <p>Diagnosticul nefropatiei diabetice</p>

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 33/47

	<p>Tratamentul nefropatiei diabetice. Importanța controlului glicemiei, al HTA, al hiperlipemiei, tratamentului cu IECA și antagoniști ai receptorilor AII</p> <p>Utilizarea metodelor de TSFR la pacientul diabetic. Rolul transplantului pancreatic și a transplantului combinat renal și pancreatic.</p>
3.	<p>Nefropatii tubulointerstițiale</p> <p>Definiția și clasificarea nefropatiilor tubulointerstițiale</p> <p>Factorii etiologici și patogenia nefropatiilor tubulo-interstițiale (NTI) acute și cronice, inclusiv în relație cu bolile sistemice și familiale</p> <p>Morfopatologia nefropatiilor tubulo-interstițiale</p> <p>Semiologia nefropatiilor tubulo-interstițiale – elemente comune și de diferențiere a formelor etiopatogenice</p> <p>Abordarea diagnostică și terapeutică a bolnavului de NTI.</p>
4.	<p>Infecții urinare</p> <p>Definirea și clasificarea infecțiilor urinare</p> <p>Agenții etiologici – bacterieni și de altă natură ai infecțiilor urinare</p> <p>Factorii anatomico-funcționali favorizanți ai infecțiilor urinare (inclusiv natura familială a unor anomalii)</p> <p>Simptomatologia infecțiilor urinare</p> <p>Forme clinice de infecțiilor urinare</p> <p>Abordarea diagnostică a infecțiilor urinare, îndeosebi a celor recurente</p> <p>Mecanismele de acțiune ale antibioticelor în infecțiile urinare, limitele și efectelor lor adverse</p> <p>Strategia terapeutică în infecțiile urinare</p> <p>Rolul și indicațiile procedurilor urologice în tratamentul infecțiilor urinare, inclusiv la copil și urmărirea ulterioară</p> <p>Prognosticul pe termen lung al infecțiilor urinare.</p>
5.	<p>Maladii renale ereditare</p> <p>Definiția și clasificarea maladiilor renale ereditare</p> <p>Amiloidoza renală, etiopatogenia, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>Polichistoza renală, etiopatogenia, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>Boala membranelor bazale subțiri, etiopatogenia, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>Boala Fabry, etiopatogenia, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>S-1 Alport, etiopatogenia, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>Nefroza lipoidă, etiopatogenia, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>Enzimopatii cu implicarea renală (sindromul Albright, fosfat diabet, tubulopatie cu nefrolitiază etc.), etiopatogenia, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan.</p> <p>Anomalii și malformații renale</p> <p>Hipoplasia renală, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>Ptoza renală, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan</p> <p>Modificări ale formei și poziției renichiiilor, diagnosticul pozitiv, managementul contemporan.</p>
6.	<p>Insuficiența renală acută (IRA)</p> <p>Definiție, epidemiologie, etiologia, patogenia</p> <p>Clasificarea IRA</p> <p>Diagnosticul pozitiv și diferențial</p> <p>Managementul contemporan</p> <p>Boală cronică renală (BCR)</p>

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 34/47

Definiție, epidemiologie, etiologia, patogenia
Clasificarea contemporană
Manifestări clinice
Diagnosticul pozitiv și diferențial
Managementul contemporan
Terapii de substituție a funcției renale
Hemodializă, indicații, contraindicații, tehnica
Dializa peritoneală
Alte tehnici de epurare extrarenală (plasmaferenza, dializa hepatică).

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat

Denumirea deprinderilor practice	Anul II (4 săpt) (Cantitatea/nivel de însușire)
Examenul general al pacientului	40/E
Examenul aparatului urinar	40/E
Perfectarea actelor medicale	100/E
Prezentare cazuri clinice	3/E
Determinarea activității maladiilor nefrologice	40/A
Determinarea funcției renale	40/E
Hemoleucograma	20/I
Cercetarea biochimică a serului	20/I
Complementul seric	10/I
Urinograma	50/I
Probele funcționale renale	50/I
Pierderea nictemerală a proteinelor cu urina	50/I
Cercetări serologice (anticorpi antiinfecțioși, antiparazitari, antivirali)	10/I
Cercetări microbiologice (sânge, urină, secret faringian, spută, lichid sinovial)	10/I
Cercetări imunologice (ANA, ANCA, Factorul reumatoid, antiCCP, anti-ADN dc etc.)	10/I
Cercetări genetice (HLA, MHC)	1/I
Marcherii de formare și resorbție osoasă	2/I
Biopsie (rinichi, piele, mușchi, vase, pulmonii etc)	0
Electrocardiografia	20/I
Ecocardiografia	5/I
Radiografia de ansamblu a aparatului urogenital	50/I
Urografia intravenoasă	10/I

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 35/47

Ultrasonografia aparatului reno-urinar (+/- Power Doppler)	10/I
Ultrasonografia organelor interne	20/I
Tomografie computerizată, rezonanță magnetică a aparatului urinar	5/I
Tomografie computerizată, rezonanță magnetică (+/- angiografie) a organelor interne, rinichi	5/I
Scintigrafia dinamică a rinichilor	10/I
Nefrografia izotopică	10/I
Indicarea și monitorizarea tratamentului nonfarmacologic (regim, dietă, recuperare, etc) și farmacologic.	40/E

BIBLIOGRAFIE:

În limba română:

1. Nefrologie clinică. Sub redacția C. Babiuc, Chișinău, 2013
2. Manual de nefrologie. Ursea N. Fundația Română a Rinichiului, 2001
3. Medicină internă – breviar – Modulul Nefrologie. V. Botnaru, 2009
4. Manual de nefrologie. Adrian Covic, Polirom, 2011
5. Protocoalele clinice naționale:
 - a. Protocol clinic național „Insuficiența renală cronică la adult”, Chișinău, 2013
 - b. Protocol clinic național „Sindromul nefrotic la adult”, Chisinau 2013
 - c. Protocol clinic național „Insuficiența renală acută”, Chisinau 2013
 - d. Protocol clinic național „Pielonefrita cronică la adult”, Chisinau 2013
 - e. Protocol clinic național „Pielonefrita acută la adult”, Chisinau 2013

În limba rusă:

- Нefрология. Национальное руководство, «ГЭОТАР Медиа», Москва, 2009.

În limba engleză:

1. Brenner and Rectors The Kidney. 10th edition, Elsevier, 2016, 3341p.
2. Nephrology Secrets. 3rd edition. Elsevier, 2012, 667p.
3. Nephrology Subspecialty Consult. The Washington Manual, 3rd edition, 2012, 723p.

GASTROENTEROLOGIE PEDIATRICA

Planul tematic

Nr	Tema
1.	Principiile de organizare si asistenta medicala gastroenterologica si hepatologica acordata copiilor in RM. Particularitatile antomo-fiziologice ale tractului gastrointestinal si hepatobiliar la copii. Semiologia patologiei cronice digestive la copii. Metodele contemporane diagnostice in gastroenterologia pediatrica la copii.
2.	Sindroamele de baza gastroenterologice la copii: voma, diareea, durere abdominala non-chirurgicala. Dereglarile functionale digestive la copii, ROMA IV, 2016. Afectiunile tractului digestiv superior: BRGE, GD, BU, infectia cu H.pylori si schemele pediatrice de eradicare
3.	Icterul fiziologic, patologic la copilul mic si mare.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 36/47

4.	Hepatitele cronice virale B,C,D la copii, hepatitele perinatale. Particularitatile diagnostice si terapeutice in viziunea ESPGHAN. Hepatita toxica medicamentoasa la copii. managementul diagnostic si terapeutic.Hepatita autoimuna la copii. Managementul diagnostic si terapeutic la copii.
5.	Sindromul de malabsorbție la copii: intoleranta la lactoza, proteinele laptelui de vaci, alergia alimentara. Boala celiaca. managementul diagnostic si terapeutic la copii conform ESPGHAN.
6.	Pancreatita acuta si cronica la copil. Insuficienta pancreatica endocrina si exocrina la copii . Diagnosticul si principiile terapeutice la copii.
7.	Afectiunile cronice ale intestinului la copii: CU, Boala Crohn. Managementul diagnostic si terapeutic la copii conform ESPGHAN.
8.	Dereglarile de nutritie, calcularea ratiei nutritionale, corectiile dereglarilor nutritionale la copii.Aspecte dietetice ale copilului sanatos si principiile corectiilor dietetice in gastroenterologia pediatrica.

ENDOCRINOLOGIE

Planul tematic

Nr	Tema
1.	Diabetul zaharat: clasificare, etiopatogenie, manifestări clinice și paraclinice, complicațiile cronice, particularități de diagnostic și tratament.
2.	Comele diabetice: etiopatogenie, manifestări clinice și paraclinice, particularități de tratament.
3.	Bolile hipotalamo-hipofizare: cauze, manifestări clinice și paraclinice, diagnosticul diferențial, particularități de tratament.
4.	Bolile tiroidei: clasificare, etiopatogenia, diagnosticul clinic și paraclinic, diagnosticul diferențial, particularități de tratament.
5.	Patologiile paratiroidiene, osteoporoza: etiopatogenie, diagnostic clinic și paraclinic, tratament.
6.	Patologiile suprarenalelor: clasificare, etiopatogenii, manifestări clinice și paraclinice, diagnostic diferențial, tratament.
7.	Bolile gonadelor: clasificare, modificări clinice și paraclinice, diagnostic diferențial, particularități de tratament.
8.	Obezitatea și subnutriția: cauze, clasificări, manifestări clinice, complicații, tratament.
9.	Aspectul exterior al pacienților cu diverse boli endocrine.

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat

Denumirea deprinderilor practice	Nivel de însușire
Pacienți endocrini examinați	60 (E/A/I)

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 37/47

Confirmarea și tratamentul cetoacidozelor și hipoglicemiilor	5 (A/I)
Confirmarea și tratamentul precomelor și comelor diabetice	10 (A/I)
Determinarea glicemiei	30 (E/A/I)
Dozarea serică a hemoglobinei glicate și a peptidului C	10 (A/I)
Testul oral de toleranță la glucoză (TOTG)	5 (A/I)
Dozările hormonilor hipofizari	10 (/A/I)
Palparea glandei tiroide cu specificarea modificărilor tiroidiene	40 (E/A/I)
USG și scintigrafia tiroidei	10 (A/I)
Dozările hormonilor tiroidieni	20 (A/I)
Dozările hormonilor suprarenali	10 (A/I)
Investigații imagistice ale suprarenalelor	5 (A/I)
Dozările hormonilor gonadali	10 (A/I)
Testul de inhibiție cu Dexametazon	3 (A/I)
Testul cu restrictive hidrică	3 (A/I)

BIBLIOGRAFIE:

1. Endocrinologie / I. Duncea, C. Ghervan, C. Georgescu, ș.a. Cluj-Napoca, 2011.
2. Protocoalele Clinice Naționale la temele respective.

ANUL IV ONCOLOGIE Planul tematic

Nr.	Tema
1.	Tumorile esofagiene Tumorile benigne ale esofagului. Incidența. Leiomiomul, eurofibromul, lipomul, polipul. Evoluția clinică. Diagnosticul. Tratamentul. Cancerul esofagian. Incidența. Particularitățile epidemiologice. Etiopatogenie. Stările precanceroase. Formele de creștere și morfologice. Clasificarea cancerului esofagian după sistemul TNM. Tabloul clinic. Simptomele locale și generale. Evoluția clinică a creșterii tumorii în organele adiacente. Semnele radiologice și endoscopice ale cancerului esofagian. Alte metode de diagnostic. Tratamentul chirurgical în dependență de sediul tumorii. Indicațiile către tratamentul radioterapic. Chimioterapia în cancerul esofagian. Tratamentul paliativ. Diagnosticul diferențial.
2.	Tumorile stomacale Incidența. Particularitățile epidemiologo-geografice,. Stările precanceroase. Profilaxia primară și secundară a cancerului gastric. Stadializarea TNM a cancerului gastric. Tabloul clinic. Corelarea semnelor clinice cu sediul, forma de creștere. Căile de extindere și metastazare a cancerului gastric (aparatur limfatic după Lambert). Complicațiile cancerului gastric (CG): perforația, pilorostenoză, hemoragiile și disfagia în cancerul cardiac cu implicarea esofagului abdominal. Examenul fizic. Inspecția. Palparea abdomenului, ficatului, splinei și ganglionilor limfatici

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 38/47

	<p>periferici, în special a celor supraclaviculari (Mt Virchov). Tușeul rectal (Mt Blummer-Schnitzler), tușeul vaginal (Mt Crukenberg). Metodele paraclinice de investigație. Datele de laborator. Hemograma (anemie, leucopenie, accelerarea VSH-ului). Analizele biochimice (hipo-, disproteinemia, dereglările echilibrului hidrosalin. Markerii biochimici în CG. Antigenul carcinoembrionar. Metodele contemporane de explorări paraclinice. Diagnosticul radiologic (radioscopia și radiografia panoramică a abdomenului și toracelui; radioscopia și radiografia cu contrast; tomoparietografia; radioscopia și radiografia cu contrast dublu, triplu; poligrafia; trahoscopia). Radiosemiotica în conformitate cu creșterea și sediul tumorii. Diagnosticul endoscopic. Fibrogastroscoopia (FGS) cu biopsia tumorii. Laparoscopia cu biopsia metastazelor. Ultrasonografia (USG) și scintigrafia hepatică pentru depistarea metastazelor. CT (tomografia computerizată). RMN (rezonanța magnetică nucleară). Examenul histologic și citologic. Laparotomia de diagnostic. Gastrotomia.</p>
3.	<p>Cancerul de colon Datele statistice, epidemiologo-geografice, incidența în RM. Etiopatogeneza CC, factorii mediului ambiant (fizici, chimici, biologici). Stările precanceroase ale CC (leziunile inflamatorii: boala Crohn, colita ulceroasă nespecifică (CUN), polipii). Sindroamele genetice: polipoza familială, sindromul Gardner, sindromul Peutz-Jeghers, cancerul familial, sindromul Uench I și II. Tabloul clinic al CC. Formele clinice, corelarea lor cu formele de creștere ale tumorii și particularitățile anatomo-fiziologice ale colonului. Căile de extindere și metastazare ale CC. Complicațiile CC (ocluziile intestinale, hemoragiile și perforațiile). <u>Tabloul clinic al CC</u>. Metodele paraclinice. Datele de laborator. Hemograma. Datele biochimice. Markerii biochimici. CAE. <u>Metodele de explorări instrumentale</u>. Diagnosticul radiologic. Irigoscoopia și irigografia. Radioscopia și radiografia cu contrast dublu. Radioscopia și radiografia pe fond de pneumoperitoneu. Diagnosticul endoscopic. Fibrocolonoscopia (FCS) cu biopsia tumorii. Laparoscopia cu biopsia hepatică. Laparotomia de diagnostic. <u>Tratamentul CC</u></p>
4.	<p>Cancerul rectal Incidența. Datele epidemiologo-geografice. Etiopatogeneza. Factorii cancerigeni. Precanceralele rectului (facultativi și obliganți). Tabloul clinic al CR. Semiotica cu sediul tumorii. Inspecția. Examenul fizic. Tușeul rectal. Formele de creștere și histologice ale CR. Extinderea și metastazarea CR. Complicațiile CR. Hemoragiile, perforația și ocluzia intestinală. Metodele de diagnostic. <i>Metodele paraclinice</i>. Datele de laborator. Metodele de explorări instrumentale. Rectoromanoscopia (RRS) cu biopsia tumorii. Fibrorecto-sigmoido-colonoscopia cu biopsia tumorii. Laparoscopia cu biopsia metastazelor. <i>Metodele radiologice</i>. Irigoscopia. Radioscopia și radiografia cu contrast dublu. Diagnosticul cancerului primar multiplu sincron și metacron. <u>Tratamentul cancerului rectal</u></p>
5.	<p>Tumorele zonei pancreato-duodenale Datele anatomo-topografice ale ZPD. Tumorele pancreasului. Tumorele benigne și maligne. Datele statistice. Incidența cancerului pancreatic în RM. Etiopatogeneza. Factorii cancerigeni. Precancerul. Formele de creștere și histologice ale cancerului pancreatic. Extinderea și metastazarea CP. Stadializarea TNM (Paris, 1998). Cancerul regiunii vateriene. Formele de creștere și histologice. Stadializarea după TNM (Paris, 1998). Căile de extindere și metastazare. Cancerul veziculei biliare. Incidența. Etiopatogeneza. Formele de creștere și histologice. Stadializarea TNM (Paris, 1998). Căile</p>

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 39/47

	<p>de extindere și metastazare. Cancerul căilor biliare principale. Incidența. Etiopatogeneza. Formele de creștere și histologice. Stadializarea TNM (Paris, 1998). Tabloul clinic în cancerul ZPD. Corelarea semiotică cu cele două faze de evoluție a cancerului ZPD și sediul tumorii. Semnul Courvoisier-Terrier. Metodele paraclinice. Datele de laborator. Modificarea fracțiilor bilirubinice în icterul mecanic. Evoluția celorlalte probe funcționale hepatice. Metodele instrumentale de diagnostic.</p> <p>Metodele radiologice. Tranzitul baritat gastro-duodenal prin duodenografia hipotonă. Modificarea „potcoavei” cadrului duodenal. Splenografia și cavografia inferioară. Colangiografia percutană transhepatică, colangiopancreatografia retrogradă endoscopică. Angiografia selectivă. Ultrasonografia. CT. RMN. Scintigrafia pancreatică cu Se^{75} – metionină. Laparoscopia cu biopsia metastazelor (hepatice). Tratamentul cancerului ZPD. Tratamentul chirurgical (radical, paliativ). Rezecția pancreatoduodenală. Operațiile paliative. Colecistogastro-, colecistoentero-, coledocoenteroanastomozele colaterale. Tratamentul radio-, chimioterapic. Tratamentul combinat, complex. Prognosticul și tratamentul cancerului ZPD.</p>
6	<p>Carcinomul hepatocelular Particularitățile epidemiologo-geografice ale CH. Incidența în RM.</p> <p>Etiopatogeneza CH. Rolul factorilor mediului ambiant (fizici, chimici, biologici). Factorii cancerigeni. Stările precanceroase ale ficatului. Formele de creștere și histologice ale tumorilor hepatice. Tumorile benigne și maligne. Stadializarea TNM (Paris, 1998). Tabloul clinic. Semiotica. Examenul fizic. Palparea abdomenului, ficatului și splinei. Palparea ganglionilor limfatici periferici. Laparocenteza în ascită cu analiza citologică a ascitei. Metodele paraclinice. Datele de laborator. Hemograma. Datele biochimice. Modificarea probelor hepatice. Dozarea alfafetoproteinei (AFP), antigenul carcinoembrionar (ACE). Metodele de explorări instrumentale.</p> <p>Ultrasonografia, tomografia computerizată, scintigrafia hepatică, rezonanța magnetică nucleară, splenoportografia, angiografia.</p> <p>Laparoscopia cu biopsia metastazelor. Laparotomia de diagnostic.</p> <p>Tratamentul cancerului hepatic primar. Tratamentul chirurgical radical. Tipurile de operații în CH (rezecția cuneiformă hepatică, rezecția lobului drept sau stâng, lobectomia unui sau celuilalt lob, hepatectomia subtotală, hepatectomia totală cu transplant hepatic).</p> <p>Tratamentul chimioterapic. Chimioterapia preoperatorie regională cu embolizare arterială.</p> <p>Tratamentul radioterapic. Indicațiile. Tratamentul combinat al CH. Paliativ. Rezultatele tardive în tratamentul CH. Prognosticul.</p>
10.	Principii terapeutice în oncologia digestivă

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat

Denumirea deprinderilor practice	Nivel de însușire
Etapele de screening al pacienților din grupelor de risc de cancer digestiv	50/E
Etapele de diagnosticare a grupelor principale de cancer digestiv	15/E

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 40/47

Planul de examinare a pacienților cu cancer esofagian	15/E
Planul de examinare a pacienților cu cancer stomacal	5/E
Metodele de laborator pentru confirmarea cancerului stomacal	10/I
Metodele de examinare a pacienților cu cancer pancreatic	10/E
Metodele de examinare a pacienților cu hepatice	10/I
Metodele de investigare a cancer colorectal	10/I
Datele de laborator utile în screeningul cancerului de colon	10/I
Metode imagistice de confirmare a cancerului hepatic	10/E
Metode histologice de confirmare a cancerului hepatic	10/I
Metode histologice de confirmare a cancerului de colon	10/I

BIBLIOGRAFIE:

1. DeVita V.T., Hellman S., Rosenberg S.A. - Cancer Principles&Practice of Oncology, Ed. Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, ed.6, 2001
2. Bădulescu F. - Ghid terapeutic de referință în oncologia medicală, Ed. Med., Buc., 2002
3. Ghilezan N. - Oncologie generală, Ed. Med., Buc., 1992
4. Colecția revistei Radioterapie&Oncologie Medicală, anii 1995-2002

HEMATOLOGIE

Planul tematic

Nr.	Tema
1.	Diagnosticul și tratamentul anemiilor ca rezultat al dereglării formării eritrocitelor.
2.	Diagnosticul diferențial și tratamentul anemiilor hemolitice.
3.	Diagnosticul și principiile de tratament al leucemiilor acute.
4.	Diagnosticul și principiile de tratament al leucemiilor cronice.
5.	Diagnosticul și diagnosticul diferențial al limfoamelor maligne.
6.	Dereglările hemostazei primare.
7.	Dereglările hemostazei secundare.
8.	Diagnosticul și tratamentul sindromului de coagulare intravascular diseminat.
9.	Diagnosticul diferențial al limfadenopatiilor.
10.	Diagnosticul diferențial al splenomegaliilor.

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat

Denumirea deprinderilor practice	Nivel de însușire
Hemograma la pacienții cu diferite maladii ale sistemului hematopoietic	50/I
Etapele de diagnosticare a grupelor principale de anemii	15/E
Planul de examinare a pacienților cu anemie fierodeficitară	15/E

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 41/47

Planul de examinare a pacienților cu anemie B ₁₂ -deficitare și prin deficit de acid folic	5/E
Metodele de laborator pentru confirmarea sindromului de hemoliză	10/I
Metodele de examinare a pacienților cu limfadenopatie	10/E
Metodele de examinare a pacienților cu splenomegalie	10/ I
Metodele de investigare a hemostazei primare și secundare	10/I
Coagulograma în patologiile hemostazei	10/I
Determinarea timpului de coagulare după Lee-White	10/E
Determinarea timpului de sângerare	10/I
Hemostaza locală în hemoragiile nazale și după extracție dentară	5/E

Bibliografie

1. Corcimaru I. Hematologie clinică (Prelegeri pentru studenți și rezidenți). Chisinau; Centrul Editorial-Poligrafic Medicina al USMF; 2007; 388 P.
2. Corcimaru I., Cebotari S., Borș M. et al. GHID Național în Transfuziologiei. Chisinau; 2011; 122 p.
3. Corcimaru I., Robu M., Musteață L. Anemia fierodeficientă la adult. PCN-12, Chișinău, 2019, 28 p.
4. Robu M., Corcimaru I., Musteață L. Anemia hemolitică autoimună la adult. PCN-38, Chișinău, 2019, 28 p.
5. Musteață V., Corcimaru I., Robu M. Anemia aplastică la adult. PCN-37, Chișinău, 2019, 36 p.
6. Musteață L., Robu M., Corcimaru I. Anemiile megaloblastice la adult. PCN-39, Chișinău, 2019, 32 p.
7. Robu M., Corcimaru I., Musteață L. Limfomul Hodgkin la adult. PCN-46, Chișinău, 2019, 24 p.
8. Robu M., Musteață L., Corcimaru I., Limfoamele non-Hodgkin. PCN-64, Chișinău, 2019, 28 p.
9. Musteață L., Robu M., Corcimaru I., Musteață V. Leucemia limfocitară cronică. PCN-65, Chișinău, 2019, 32 p.
10. Robu M., Corcimaru I., Musteață L. Mielom multiplu. PCN-190, Chișinău, 2019, 25p.
11. Musteață L., Corcimaru I., Robu M. Trombocitopenia autoimună idiopatică la adult. PCN-189, Chișinău, 2019, 28 p.
12. Corcimaru I., Robu M., Musteață L. Hemofilia la adult, Chișinău, 2019, 25 p.

TERAPIE INTENSIVĂ

Planul tematic

Nr.	Tema
1.	Sindromul algic. Fiziologia durerii. Managementul contemporan al durerii.
2.	Insuficiența respiratorie acută. Clasificarea. Tratamentul.
3.	Insuficiența cardiovasculară acută. Clasificarea. Tratamentul.
4.	Tulburările echilibrului acido-bazic. Mecanismele fiziopatologice. Tratamentul.
5.	Tulburările echilibrului hidroelectrolitic. Mecanismele fiziopatologice. Tratamentul.
6.	Nutriția parenterală, enterală și combinată. Indicații. Principii de aplicare.
7.	Stările terminale. Clasificarea.
8.	Comele. Clasificarea. Managementul pacientul în stare de comă.
9.	Șocul hipovolemic, cardiogen, distributiv, obstructiv. Diagnosticul diferențial. Tratamentul.
10.	Stările septică. Criterii diagnostice. Principii de tratament.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 42/47

Volumul asistenței medicale și limitele de competență

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat

Denumirea deprinderii practice	Nivelul	Volumul
Gazele sanguine și echilibrul acido-bazic	I	20
Oxygenoterapia cu mască	E	20
Aplicarea cateterului nazofaringean pentru oxygenoterapie	E	20
Manevra triplă Safar pentru restabilirea și menținerea permeabilității căilor respiratorii	A	10
Manevra Heimlich	A	10
Intubația oro-traheală	A	10
Aspirarea și lavajul traheobronșic	A	10
Puncția venoasă periferică	E	30
Montarea perfuziei intravenoase	E	30
Ventilarea pulmonară cu balonul Ambu	E	20
Aprecierea presiunii venoase centrale	A	10
Utilizarea monitorului cardiac	E	10
Masajul cardiac extern	E	10
Defibrilarea cardiacă	A/E	5
Aplicarea sondei nazogastrale decompresive	E	10
Calcularea necesității hidrice în 24 ore	E	20
Calcularea bilanțului energetic în 24 ore	E	20
Calcularea dozei necesare de insulină conform profilului glicemic	E	50
Oxygenoterapia prin mască	E	5
Tratamentul edemului pulmonar	E	5
Tratamentul sindromului coronarian acut	E	5
Tratamentul șocului septic	E	5
Tratamentul șocului hipovolemic	E	5

BIBLIOGRAFIE:

1. Cojocaru V., Hotineanu V., Cojocaru D., Usatai A., Bors M., Gutan V., Untila E. Leziunea pulmonara acuta /sindromul de detresa respiratorie acuta (LPA/SDRA) la bolnavii cu patologie chirurgicala. USMF „Nicolae Testemitanu”, Catedra Anesteziologie si Reanimatologie FECMF. -Ch.: 2011. 156 p.
2. Cojocaru V., Cojocaru D., Gutan V., Bors, M., Untila E. Sindrom de disfunctie de organ multiple. Materialele Congresului III International al Societatii de Anesteziologie si Reanimatologie din Republica Moldova. Chisinau, 6-9 septembrie 2012, p.155-158.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 43/47

3. Gutu-Bahov C., Matcovschi S., Dumitras T., Sidorenco L., Talmaci C., Nicolenco I. Dexametazon in tratamentul pneumoniilor comunitare severe. Analele stiintifice USMF „N.Testemitanu”, Editia 13-a, Vol. 3, 2012, p.247-251.
4. Cojocaru V., Cernetchi O., Cojocaru D., Gutan V., Untila E., Bors M.; Cotelnic A.. Terapia antimicrobiana a sepsisului (recomandari metodice). USMF „N.Testemitanu”. Catedra Anesteziologie si Reanimatologie nr.2 – Chisinau 2012. 29 p.
5. Cojocaru V., Cernetchi O., Cojocaru D., Gutan V., Untila E., Bors M.; Cotelnic A.. Sepsisul micotic in unitatea de terapie intensiva (recomandari metodice) USMF „N.Testemitanu”. Catedra Anesteziologie si Reanimatologie nr.2 – Chisinau 2012. 22 p.

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 44/47

E. PROGRAMUL STAGIULUI PRACTIC

Anul III- IV

STAGIUL PRACTIC – GASTROENTEROLOGIE (*durata – 24 săptămâni: 12 săptămâni - anul III și 12 săptămâni - anul IV*)

Stagiul practic se va desfășura în cadrul secțiilor de gastroenterologie și hepatologie ale spitalelor raionale din Republica Moldova. Acest stagiu presupune activitate clinică zilnică (5 zile pe săptămână) a câte 7 ore pe zi, inclusiv 2 gărzi pe lună. La finalul stagiului medicii rezidenți vor prezenta raport despre activitatea efectuată, caiet de stagii completat (cu indicarea volumului de asistență medicală executată) și semnat de responsabili instituționali de rezidenți.

VOLUMUL ASISTENȚEI MEDICALE ȘI LIMITELE DE COMPETENȚĂ LA MODULUL DE SPECIALITATE (Gastroenterologie, Ecografie abdominală, Endoscopie digestivă superioară)

Volumul asistenței medicale și limitele de competență (GASTROENTEROLOGIE)

Nivel de însușire

A - asistat

I - interpretat

E – efectuat

Nr.	Denumirea deprinderilor practice	Nivelul însușirii	Numărul
1	Percuția și palparea ficatului și splinei.	E	1000
2	Palparea abdomenului	E	1000
3	Palparea intestinului gros	E	1000
4	Punctele și zonele dureroase, depistate în pancreatita cronică	E	500
5	Punctele și zonele dureroase biliare	E	500
6	Determinarea modificărilor hemogramei, urinei, indicilor imunobiochimici, echilibrului acidobazic, coagulogramei.	I	1000
7	Interpretarea rezultatelor examenului de laborator (specifice patologiei digestive) biochimic, urină, mase fecale.	I	1000
8	Evaluarea statutului nutritiv al pacientului (insuficienta alimentara or suprapondere/obezitate, indicii biochimici utilizați în evaluarea statutului nutritiv al pacientului)	E	1000
9	Interpretarea rezultatelor pH-metriei esofagiene și gastrice.	I/E	50/10
10	Interpretarea rezultatelor examenului histopatologic (esofag, stomac, ficat, intestin).	I/E	100/10
11	Interpretarea rezultatelor examenului radiologic al tractului esofago-gastrointestinal, și sistemului hepato-biliar.	I/E	100/10
12	Interpretarea rezultatelor endoscopiei digestive superioare și inferioare, rectomanoscopiei.	A/I/E	100/100/50

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENTIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 45/47

13	Interpretarea rezultatelor examenului ecografic organelor cavității abdominale.	I/E	100/50
14	Interpretarea rezultatelor, tomografiei computerizate, rezonanța magnetică nucleară a organelor cavității abdominale;	A/I	30/30
15	Metodele de diagnostic al infecției cu Helicobacter Pylori	I/E	50/50
16	Paracenteză	A/I	10/10
17	Efectuarea clisterului evacuator	A/I	10/10
18	Tușeu rectal	A/E	5/10
19	Rectoromanoscopie	I/E	30/20
20	Endoscopie digestivă superioară pe simulator	A/I/E	30/50/30
21	Radiografia abdominală panoramică pe gol (laterografie în poziție verticală)	A/I	30/30
22	Radiografia și radioscopia esofagului baritată cu pasaj pe intestin	A/I	30/30
23	Irigoscopia	A/I	30/30
24	Tomografia computerizată abdominală simplă sau spiralată	A/I	30/30
25	Colangiopancreatografia retrogradă endoscopică	A/I	5/10
26	Rezonanța magnetică nucleară a abdomenului, standart.	A/I	10/30
27	Tomografia computerizată abdominală	A/I	10/30
28	Angiografia vaselor abdominale	A/I	10/10
29	Elastografie tranzitorie/Fibroscan	A/I	50/100
30	Fibrotest/Fibromax	I	50
31	Biopsie hepatică	A/I	30/30

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 46/47

IV. METODE DE PREDARE ȘI INSTRUIRE UTILIZATE

- prezentarea și discutarea cazului clinic la seminare și la prelegere;
- prezentarea informației despre gărzi la conferințele matinale;
- prezentarea bolnavilor la vizitele profesorului, conferențiarului, șefului de secție;
- lucrul de sine stătător al rezidenților asupra literaturii de specialitate;
- prezentarea și discutarea referatelor;
- participarea activă la lucrările conferințelor clinice și clinico-anatomopatologice;
- participarea la lucrările conferințelor științifice republicane, municipale, ale IP USMF „Nicolae Testemițanu” etc. și acumularea creditelor necesare pentru atestarea profesională periodică;
- efectuarea lucrărilor științifice în baza materialului bibliografic, arhivelor spitalului clinic și a observațiilor proprii;
- îndeplinirea caietelor de stagiu practic al medicului rezident.

V. METODE DE EVALUARE

1. *Examene* de promovare după fiecare an de studii la Medicină internă (examen practic – demonstrarea deprinderilor practice prevăzute de program).
2. *Colocviu diferențiat* la:
 - a) Pneumologie,
 - b) Alergologie
 - c) Ftiziologie,
 - d) Cardiologie,
 - e) Reumatologie,
 - f) Nefrologie,
 - g) Endocrinologie,
 - h) Hematologie,
 - i) Terapie intensivă,
 - j) Ecografia abdominală a organelor interne
 - k) Endoscopie digestivă superioară

decizia fiind exprimată printr-o notă conform sistemului de apreciere de 10 puncte.

3. **EXAMENUL DE ABSOVIRE se desfășoară conform Regulamentului** în trei etape:
 - a) examen practic prin demonstrarea deprinderilor practice prevăzute de programă;
 - b) testare cu grilă sau testare atestată de calculator;
 - c) examen teoretic.

VI. LIMBA DE PREDARE:

Română

VII. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ LA SPECIALITATE:

BIBLIOGRAFIE:

A. *Obligatorie:*

PR 8.5.1 PROGRAM DE REZIDENȚIAT

Redacție: 08

Data: 21.02.2020

Pag. 47/47

1. Badea R., Ducea S., Mircea P., Stamatian F. Tratat de ultrasonografie clinică. Vol.I, Editura Medicală, București, 2000.
2. Dumbrava Vlada-Tatiana Bazele Hepatologiei. Chișinău: ”Tipografia Sirius”, 2010, vol. II, ISBN 978-9975-9896-6-4
3. Cristian Gheorghe Endoscopie digestivă diagnostică. In: Irinel Popescu ed.Tratat de chirurgie, volumul VIII, partea IA Chirurgie generală. Editura Academiei Române, București 2008, p.166-181
4. Harrison. Principiile medicinei interne. Ediția a XIV-a, 2017, Editura „Teora”, 1591 p
5. Mauss, Berg, Rockstroh, Sarrazin, Wedemeyer Hepatology. A clinical Textbook, 8th Edition 2017, 728 p, ISBN 978-3-941727-22-9
6. Peltec A., Turcanu A. Inflammatory bowel disease. Basic facts. Guidelines for students. Chisinau: CEP „Medicina”, 2014, 87 p. ISBN 978-9975-118-44-4.
7. Protocoalele Clinice Naționale, la temele corespunzătoare
8. Tcaciuc E; Modificările hemodinamice în ciroza hepatică. Monografie. F.E-P. Tipografia Centrală, Chișinău, 2016, 268 p., ISBN 978-9975-53-668-4.
9. Țurcan Sv., Colita ulceroasa. Chisinau 2012, 192 p. ISBN 978-9975-4333-7-2.
10. Țurcanu A. Hepatopatii non-virale. Reflecții și percepții. Tipografia Sirius. Chișinău, 2016, 228 p. ISBN 978-9975-57-211-8

- *Îndeplinirea zilnică a caietului de stagiu al medicului rezident este obligatorie pentru susținerea examenelor de promovare pe parcursul studiilor.*
- *În caz de nerealizare a baremului indicat în caietul de stagiu rezidentul poate fi exclus de la examenul de absolvire de medic specialist.*
- *Nerespectarea acestui program determină atât retragerea medicului din instituția medico-sanitară respectivă, cât și exmatricularea de la studii de rezidențiat.*